DJURS 2013

Hvorfor ser stemplet sådan ud? Hvad har frimærker med snaps at gøre? Hvorfor rejse rundt i Sachsisk-Böhmisk Schweiz? Hvorfor dit - hvorfor dat?

KLUBUDSTILLING
23.-24. marts 2013

Lørdag 10:00 til 17:00, søndag 10:00 til 16:00

Udstillingskatalog

Arrangør:
Djurslands Filatelistiske Bibliotek

Pris 40 kr.

Indholdsfortegnelse

Side:

3. Hilsen fra Danmarks Filatelist Forbund
4. Velkommen til "Djurs 2013"
5. En rejse i Sachsisk-Böhmisk Schweiz / v Knud Greve Olesen
10. Kryddersnapse - på mærkerne / v Freddy Pedersen
16. Forsøgs-maskin-stempler / Søren Chr. Jensen
24. Baadfarten / v Stig Jacobsen
31. Opstilling, rammernes placeringer
32. Udstillerliste
34. Danmarks tjenestebrevkort 1871-1924 / v Torben Malm
40. Provisoriske frimærker fra Sudeterland /v Knud-Erik Andersen
45. Den gamle restauratør viser glimt af Gæstgiveriets historie /v L. Ørndorf
56. Kolding Postkontor med underliggende brevindleveringssteder og postekspeditioner /v Per Bomholt

Dommerkollegiet består af:

Lars Peter Svendsen
Jury formand

Søren Juhl Hansen
Dommer

Ærespræmier er skænket af:

Toke Nørby
Henning Mogensen
Danmarks Filatelist Forbund
Djurslands Filatelistiske Højskole

Redaktion og udgivelse Djurslands Filatelistiske Bibliotek
Redaktør Jørgen N. Møller
Tlf.: 86999354
mqm@mail.tele.dk

ISBN 978-87-88688-75-7
Registreret af Danmarks Filatelist Forbund

Danmarks Filatelist Forbund ønsker god fornøjelse!

Djurslands Filatelistiske Bibliotek afvikler sin første klubudstilling i Rodskov Forsamlingshus ved Hornslet.

Det er vi glade for i Danmarks Filatelist Forbund, for det er meget vigtigt, at vi hele tiden synliggør vores dejlige og spændende hobby, så nye samlere kan se mulighederne og måske også få lyst til at udstille.

Der er ingen tvivl om, at de dygtige udstillere vil vise det ypperligste de har. Desuden vil nye udstillere fremvise deres måde at sammensætte og udstille eksponater. Det skulle tilsammen give en spændende og meget varieret udstilling.

Det er øvede udstillingsfolk fra Djursland, der arrangerer udstillingen, og det borger for stor kvalitet kombineret med interessen for detaljen.

Jeg håber rigtig mange vil finde vej til DJURS 2013 for at nyde stemningen i forbindelse med udstillingen, livet omkring handlerstandene og ikke mindst det spændende møde med udstillingsrammerne med eksponaterne og de fornøjelige timer i selskab med verdens bedste hobby.

Held og lykke med udstillingen.

Søren Chr. Jensen, formand DFF

Velkommen til DJURS 2013

Velkommen til et nyt initiativ indenfor Dansk Filateli og i særdeleshed Djursk (Djurslandsk) Filateli. Nyt på flere måder. Nyt, fordi det er første gang, at en klubudstilling ikke afholdes af en egentlig klub, men af et bibliotek og så endda i samarbejde med en højskole, og nyt, fordi det forhåbentlig bliver en tilbagevendende begivenhed hvert andet år.

Først Højskolen, så Biblioteket og Selskabet og nu en udstilling. Tilbage i foråret 1987 var fem gæve filatelister på vej hjem efter en dag på den hedengangne filatelistiske højskole i Nørager. En af disse fem stillede åbenbart spørgsmålet: "Hvorfor har vi ikke en filatelistisk højskole på Djursland?" Det var og er handlekraftige mænd, vi har med at gøre, så der er ikke langt fra tanke til handling. Et møde blev holdt, og en højskole så dagens lys i efteråret 1987 nemlig Djurslands Filatelistiske Højskole DFH. Højskolen kører nu for fuld damp på 26. år.

Højskolens motto er: "**Kom til Mørke og se lyset**!"

Fortsættes næste side

I 2002 kom det Uffe Munch Andersen for øre, at biblioteket på "Domus Philatelia Jutlandia" skulle tømmes. Da Postmuseet havde hentet det, de kunne bruge, blev resten tilbudt DFH, og således opstod Djurslands Filatelistiske Bibliotek DFB. Bøgerne blev i første omgang flyttet til et kælderlokale hos Carl F i Hasle.

Senest er Biblioteket for et par år siden flyttet til dejlige, lyse lokaler i Allingåbro. Lokalerne deler vi med Rougsø frimærkeklub.

Bestyrelsesmedlemmerne i henholdsvis DFH og DFB har i halvandet års tid drøftet, om ikke man skulle prøve at lave en udstilling. I foråret 2012 blev disse drøftelser til virkelighed. Nu står vi så ved målet nemlig DJURS 2013.

Det er lykkedes os at få en alsidig udstilling stablet på benene med eksponater i næsten alle klasser. Der er fine eksponater, som allerede har opnået høje placeringer på andre udstillinger, men vi er nok så stolte over at det er lykkedes at få så mange nye eksponater frem i lyset, som tilfældet er.

Endnu en gang velkommen til **DJURS 2013**.

Henning Mogensen
Udstillingsformand

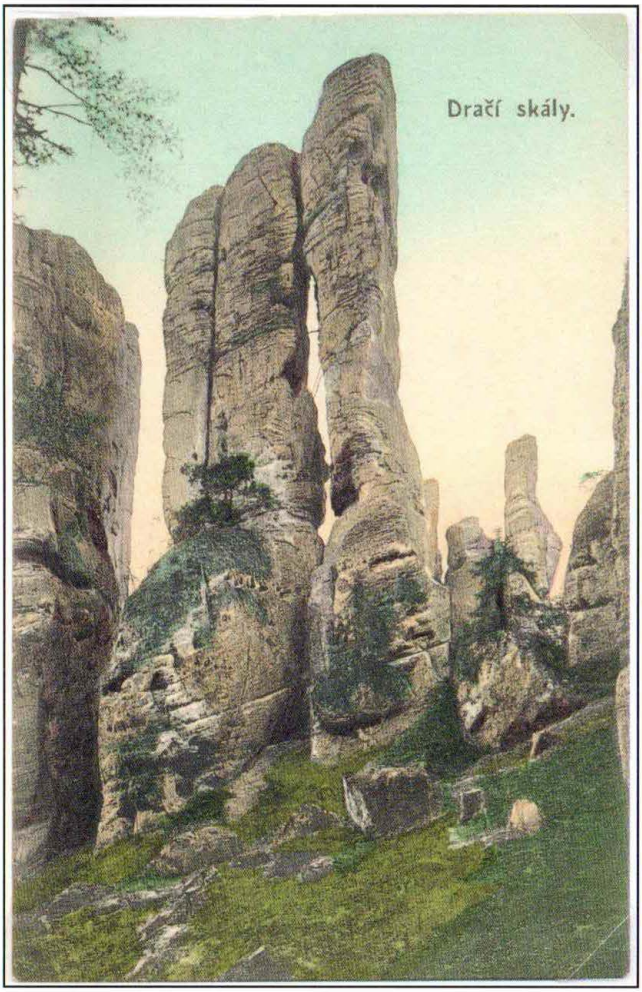
Grafisk Finish A/S
Vejlbjergvej 31 8240 Risskov
Tlf.; 87 39 00 77
Fax: 87 39 00 17

En rejse i Sachsisk- Böhmisk Schweiz

For en del år siden blev vi opfordret, af bekendte, til at besøge Det Bøhmiske Paradis (på tjekkisk Česky Raý). Det skulle være et helt fantastisk naturområde beliggende ca. 100 km. nord øst for Prag.

En forårsdag i 2009 kørte vi fra Prag, for at se om naturen var så fantastisk, som der blev fortalt. Vi vandrede rundt i flere timer, hver gang stien drejede om en klippe, og et nyt område kom til syne, måtte vi stå stille og betragte de imponerende sandstenspartier.

Området levede fuldt ud op til de fortællinger, der var blevet beskrevet.

Hurtigt efter dette besøg fandt jeg det første postkort med motiv fra Česky Raý, samlingen var startet og jagten gået ind på flere postkort. Det viste sig hurtigt, at der fandtes mange flere områder i Tjekkiet med sandstensklipper.

Ved et tilfælde kom jeg i besiddelse af et bundt postkort fra Tyskland, hvor der også var sandstensformationer, der lignede dem i Tjekkiet.

Jeg blev nu nysgerrig for selv at opleve disse områder, der strakte sig fra Dresden i Tyskland til den østligste del af Tjekkiet. Den store opgave lå nu i at få overtalt den bedre halvdel til at bruge sommerferien på en travetur gennem disse fantastiske landområder. Det blev til en telttur i 2011.

Vi valgte, at slå telt op i nærheden af Königstein på sydsiden af Elben. Herfra kunne vi besøge flere steder, uden at skulle flytte teltplads.

Første dag gik turen til Rathen hvor vi passerede Elben med en kabelfærge. Efter en kort vandretur gennem Unter Rathen, gik turen nu op mod Bastei, en stigning på 200 meter, som foregik af snoede stier, hvor der somme tider var lavet trin, for bedre at kunne stå fast. Jeg havde læst om Bastiebrücke i nogle gamle bøger. Der stod ikke noget om hvor stor, og hvad broen var blev brugt til.

Så det var en stor overraskelse, da vi pludselig stod der for enden af broen. Den var så bred, at 3 voksne lige akkurat kunne gå ved siden af hinanden. Der var inden vej/sti, så man kunne køre på broen, altså en kæmpe bro med 7 brofag kun til at gå på og nyde udsigten. Den første bro blev bygget i 1826, den var af træ, i 1851 blev den udskiftet med en sandstensbro, det er den der står der i dag.

På den anden side af broen var der en trappe, der førte op til restauranter, salgsboder med diverse turistsouvenir, og her fandt vi også en kæmpe parkeringsplads, for dem der ikke tager den hårde vej derop. Man må ikke snyde sig selv for den fantastiske udsigt, der er fra de anlagte udkigsplatforme højt over broen. Hvis vejret er rigtig fint, kan man se Elben sno sig mod Dresden og den anden vej mod den tjekkiske grænse. Man kan også falde helt i staver over trafikken på Elben.

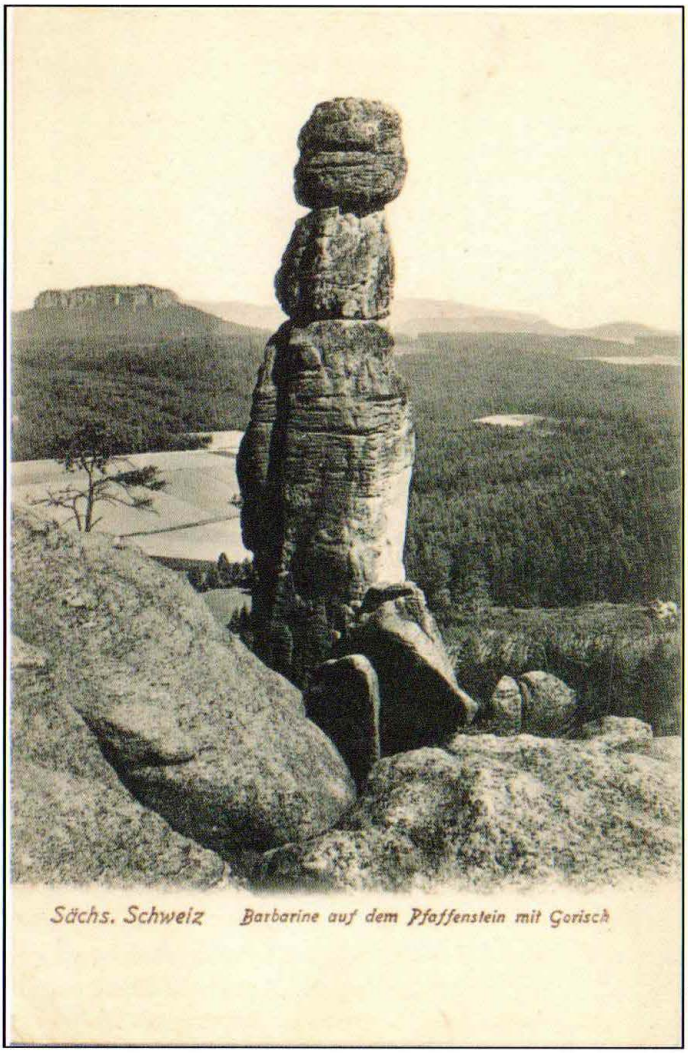
Man kan nu vælge at tage bussen tilbage, eller som vi, valgte skovstien ned til Stadt Wehlen. Denne sti var i gammel tid den eneste vej op til Basteibrücke, i dag en meget dårlig sti, hvor man hele tiden skulle være på vagt for glatte sten og store huller. Men flot var turen ned gennem dybe slugter, med rislende vand og en frodig vækst af planter i skovbunden.

Vel nede ved Elben leder vi nu efter Bastiebrücke, som vi har set på postkort. Skuffet bliver vi, da man kun kan se et enkelt brofag. På visse postkort kan man se hele broen, disse er manipulerede.

Anden dag gik turen til Festung Königstein. En fæstning der ligger på et sandstensplateau 240 meter over Elben. Den ældste del er mere end 400 år gammel og kaldes Borgen, fæstnings muren er ca. 2000 meter lang og omkring 42 meter høj. For at være selvforsynende med vand, blev der hugget en brønd ned i klippen på 152 meter. En imponerede fæstning der ikke er ødelagt af reklamer. Man kan bevæge sig rundt mellem de mange bygninger uden hele tiden at blive bombarderet med henvisninger, disse er meget små, men har man et kort over fæstningen, kan man sagtens finde det man søger. Der er meget at se, flere museer, kirke, fangekælder, garnison osv.. Man kan nemt bruge en hel dag på fæstningen.

Nu til dags er der lavet en elevator, så turister nemmere kan komme op på fæstningen. Denne elevator er fritstående og beklædt med glas. Ikke alle er lige begejstret for at blive løftet 42 meter op med bare et stykke glas mod ingenting. Da vi forlod fæstningen skete det af den oprindelige vej, den er så stejl, at ingen køretøjer selv kan køre op, der er lavet et spil, der kan trække biler og vogne op. Det skal siges, at denne vej ligger inde i borgen, uden vinduer og på toppede brosten, så det kræver stor koncentration at gå ned.

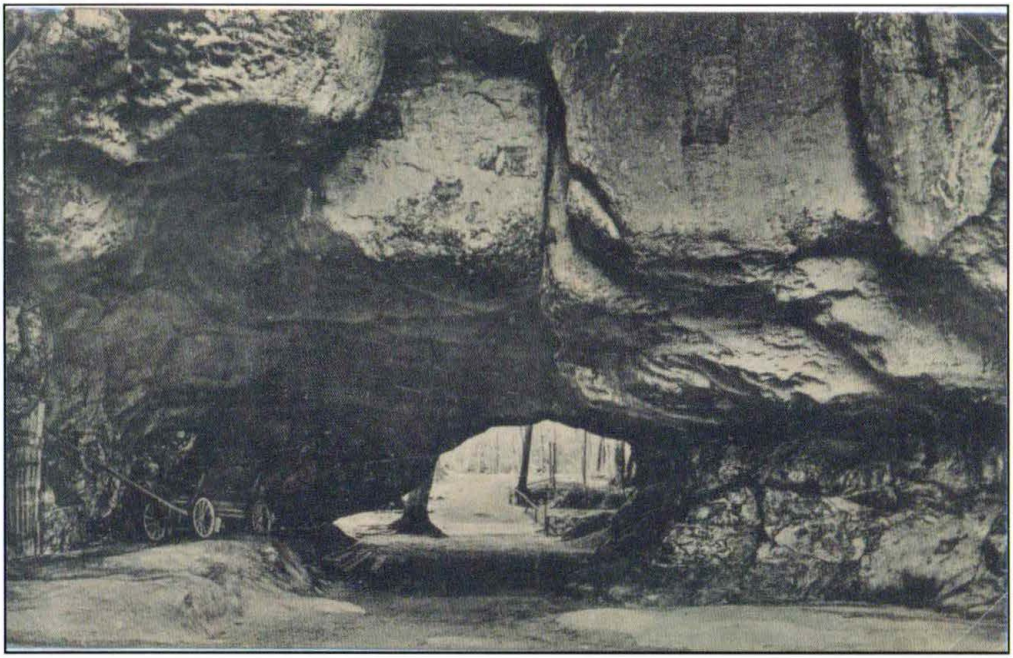

Målet for tredje dag var plateauet Pfaffenstein, der ligger syd for byen Königstein. På dette plateau skulle der være en sandstens søjle ved navn Barbarine. Navnet stammer fra en legende om en jomfru med samme navn, der blev forstenet på grund af ulydighed over for sin mor. Der findes flere myter om hekse osv.

Der er ingen vej anlagt til dette område, så træskoene på og af sted. Opstigningen til plateauet foregik på udhuggede trin i sandsten og på jerntrapper, hvor der ikke var mulighed for andet. Vi fandt Barbarinen, en 42 meter høj fritstående søjle. Den blev første gang besteget i 1905 af en tysker og en amerikaner. Toppen er flere gange blevet repareret med beton for at undgå nedstyrtning, sidste gang var i 1980. Det har siden 1975 været forbudt at klatre på Barbarinen.

På vej tilbage besøgte vi et andet plateau ved navn Quirl, det var helt specielt, ved det at plateauet var helt fladt med græs og små træer, de andre plateauer var mere vilde og næsten uden bevoksning. Når man gik rundt langs de stejle sandstenssider nedenfor plateauet, kunne man se mange huler i klippen, et sted hvor de lokale unge holdt til om aftenen. Her brændte de bål og drak øl.

Den fjerde dag skulle vi besøge Kuhstall, der ligger lidt uden for Bad Schandau. Dagen startede med en rundtur i byen, der er utrolig smuk med mange kurhoteller, vi var også et smut i parken hvor vi finder Luthersplatz, et mindesmærke for Martin Luther og hans indgang til religion. Senere gik turen videre med sporvogn de 8 km. op af bjerget langs floden til endestationen ved Das Wasserfall.

Nu gik turen til fods op af stejle smalle stier, til vi kom til et stort hul i bjerget, det var Kuhstall. Når man kommer ind i hulen, åbner udsigten sig til et fantastisk landskab, vi gik hen til et jernrækværk for enden af hulen. På den anden side af rækværket er der lige lodret ned 50-60 meter. Das Kuhstall er blevet brugt af de lokale bønder til at opstalde kreaturer i krigstid.

Turen fortsætter nu ind i Tjekkiet hvor der er endnu flere naturoplevelser i vente.

Knud Greve Olesen

Odder Frimærkehandel

Jørn Jensen - Odder

KØB OG SALG AF FRIMÆRKER

FRIMÆRKER FRA DE SKANDINAVISKE LANDE

CHRISTIANSLUND 49 - 8300 ODDER - TLF. 8654 4908 - MOBIL 2819 7987
EMAIL: mail@jjo.dk - **www.jjo.dk**

Kryddersnapse - på mærkerne

Formålet med det udstillede eksponat er at vise hvad der findes i naturen og som kan anvendes til fremstilling af en kryddersnaps og er samtidig et forsøg på at fremme og udbrede den gode interesse og smag af en velkomponeret kryddersnaps af egen tilblivelse.

Sæt foråret på brændevin.

Foråret byder på mange knopper og grene, som er gode til at sætte smag på din brændevin. Det fornemmeste er egeknopper, der rigtig anvendt kan give en brændevin, der har så meget garvesyre i sig, at vi kalder den dansk cognac, eller fattigmands cognac.

Alle egetræets dele kan anvendes på flere måder, men ikke med lige stort held. Til denne kryddersnaps er det de nye knopper der skal bruges.

En kopfuld egeknopper fyldes i et passende glas og dækkes med din foretrukne alkohol. Trækketiden er min. 3 måneder, gerne et 1/2 til et helt år, filtreres gennem et kaffefilter. Ekstrakten kan herefter fortyndes efter smag. Kan med fordel lagres.

Bøgeknopper giver en smag i retning af Whisky. Askeknopper er gode til en kraftig dram. Solbærknopper må du også prøve, her er der virkelig god smag for alle pengene.

Pilegrene giver en smertestillende brændevin, og Hæggrene smager af marcipan. Porse grene og de brune rakler er et hit til en god sildemad. Knopper og nye skud fra gran og fyr er ligeledes brugbare, men de kan give lidt harpiks smag.

Skovløberens egen dram

En rigtig fin dram, der ikke er for stærk og samtidig smager af forår, fås af fyrretræets hanblomster. En portion gule knopper fra 5-6 blomster, "lys" tørres et par dage og dækkes herefter med en mild alkohol i et glas. Trækketiden er kort og efter ca. 5 dage filtreres knopperne fra, og du har nu en rigtig velsmagende forårsdram. Ps. Kan fortyndes ganske lidt, men smag dig frem.

De første blade på træerne kan også komme I betragtning. Særlig birkeblade er gode. De skal bare rippes af de yderste ender på de spinkle grene. Prøv også med bøgeblade. egeblade, hægblade, hybenblade og solbærblade, de giver hver især en fremragende smag.

Når frosten er af jorden kan der hentes rødder ind. Mælkebøtterod er det første jeg tænker på, Febernellikerod er en anden, som giver en kraftig smagende snaps. Endelig er der Tormentil rod, der udover at give en flot rød snaps, må være enhver snapsemagers vidundermiddel, idet nogle ganske få dråber blodrod koncentrat i en kryddersnaps, vil fremhæve det færdige resultat.

Mælkebøtterod og Tormentilrod er fremragende smagsgivere. For begge gælder det, at det indsamlede materiale rengøres omhyggeligt i rent vand. Roden skæres i mønter som herefter dækkes med neutral alkohol. Trækketiden er fra 1-3 uger, men gerne en måned. Filtreres gennem et kaffefilter og fortyndes efter smag og behag.

Farven på Tormentilsnapsen er flot rød og har en krydret smag.

De første nye skud af krydderurter skal også prøves, her tænkes på spansk kørvel og citronmelisse. Det allerbedste er friske skud af Kvan, de giver en fantastisk smag i løbet af få timer, og bør helst nydes frisk. Pluk dem om morgenen og put dem i en flaske neutral brændevin, så har du en flot lysegrøn dram til din frokost.

Sæt sommeren på brændevin

Her i forsommeren er der rigtig gang i plantevæksterne. Det giver store muligheder for at lave nye velsmagende udtræk af planter med duft og farve. Sommeren er den tid på året, hvor du i naturen kan finde flest emner fra planter, som du kan sætte på brændevin. Ved at trække I en neutral alkohol, kan du fremstille et koncentrat, der senere kan fortyndes, så du opnår den styrke der passer dig bedst.

En tommelfinger regel er: Blomster og blade - nogle dage. Kviste og rødder - nogle uger. Bær og frugter - nogle måneder.

Tit vil det være en fordel at bruge blomsterknopperne, inden insekter og bier har hentet nektar og andre smagsstoffer fra blomsten.

Både hyldeblomster og hyldebær kan bruges til en mild krydderdram. Juni måned er helt ideel til en mild dram af blomster, hvorimod de modne bær plukkes i august/september. Trækketiden for blomster er nogle få dage og de godt modne hyldebær trækker i 1 måned, men gerne 2. Ingredienserne sies fra gennem et kaffefilter og fortyndes efter smag og styrke.

Af mine favoritter kan nævnes perikon og røllike, men af sommerens blomster skal også nævnes agertidsel, bellis, rose, vellugtende kamille, gråbynke og mange flere, så prøv dig frem. Vellugtende gulaks og engelsk græs giver også en god brændevin.

Egentlig kan man bruge alle perikons dele, men det bedste resultat får man, hvis man bruger de gule blomster. Blomsterne plukkes når de er helt udsprungne og kan herefter bruges friske eller de kan tørres til senere brug. Blomsterne anbringes i et passende stort glas, dækkes med din foretrukne alkohol og efter nogle få dage, filtreres essensen fra. Essensen fortyndes efter smag. Det færdige resultat fremstår nu med en flot rød farve.

Friske skud af krydderurter er altid gode og giver hurtig en smagsfyldt brændevin. En af mine favoritter er dild, som de fleste godt kan lide, og en brændevin trukken på dild passer fortrinligt til en sildemad eller to - dild til sild. Senere på sommeren bruger jeg også dildskærme.

Fennikel, kørvel, løvstikke, merian, oregano, rosmarin og timian er alle gode til en krydderbrændevin, de skal kun trække nogle få dage.

En anderledes sommerdram af merian, kan fremstilles efter få dage. De friske skud, med eller uden blomster, dækkes med spiritus i et glas. Efter trække tiden filtreres der og fortyndes med mere spiritus. Fremgangsmåden for basilikum er den samme som merian.

Til et godt silde bord hører der en rigtig god snaps til, f.eks. en dildsnaps. Den fremstilles af et frisk bundt dild som skylles godt, tørres let for vand, kommes i et tilpas stort glas og overhældes med en neutral spiritus. Efter en trækketid på nogle få dage filtreres der og fortyndes med mere spiritus. Dildfrøene kan også bruges, her er trækketiden omkring 1-2 uger.

Så kommer vi til de mange bær, der modnes hen over sommeren. Morel og hindbær er blandt de første. Skovjordbær og fuglekirsebær følger kort tid efter. Senere er det ribs, solbær, revling og tyttebær. Sidst men ikke mindst husk skovæblerne. Bærrene skal være modne; men de indeholder meget vand, så det er en god ide at bruge en vodka på 50% alkohol.

De skovjordbær der skal bruges til dette formål, må ikke plukkes før de er helt modne. De skylles godt og tørres hurtigt, kommes i et passende glas, alkoholen hældes på så det dækker bærrene godt, herefter skal hele herligheden stå og trække min. 1 måned. Ekstrakten sies bedst fra bærrene gennem et stykke gaze eller bomuld. Jordbærekstrakten er ikke den kraftigste og derfor er blandingen for de fleste 1 del jordbær til 3 dele alkohol. Ps. Hvis du tror du sparer tid og besvær ved at hente dine jordbær i haven, er problemet blot en dårlig genvej til et dårligt resultat.

Sæt efteråret på brændevin

Her i efterårsmånederne modnes rigtig mange bær og frugter, som er velegnet til at lave krydderbrændevin af. Det er en skøn oplevelse at færdes i naturen og holde øje med, hvornår de forskellige ting bliver klar til at plukke. Da de fleste bær og frugter indeholder forholdsvis meget væske, som er med til at nedsætte alkoholprocenten, kan der med stor fordel anvendes en neutral vodka på 50 % alkohol, - den er velegnet til bær og frugter.

Trækketiden for bær og frugter er generelt fra en til flere måneder. Der kan selvfølgeligt altid eksperimenteres lidt med trækketiden, det er op til en selv. Jo længere tid der trækkes, jo flere bitterstoffer kommer der med. Hvis du foretrækker søde ting, så skal trækketiden ikke være for lang.

Til en rigtig skøn efterårsdram, skal der indsamles en god portion klitrosehyben. Et tilpas stort glas fyldes ca. ½ op med modne hyben og derefter næsten helt op med din foretrukne alkohol. Efter 1 måned filtreres essensen fra som fortyndes efter din smag.

De modne blåbær skylles godt, tørres let, kommes i et glas og fyldes ca. ½ op med bær og spiritus så det dækker godt. Trækketiden er en måneds tid, - der kan smages, snapsen er frisk og drikkelig, men den vinder ved at trække mindst 1 måned eller længere, gerne 1 helt år. Hvis smagen er for syrlig, kan der tilsættes lidt honning.

Enebærbuske er almindelig kendt af alle her i landet og er den eneste vildtvoksende repræsentant siden istiden for cypresfamilien; alle øvrige arter, som f.eks. Thuja er indført sydfra. Ps. Det er kun de modne blå eller sorte bær der skal anvendes til en aromatisk kryddersnaps. En anden type efterårsdram kan du få af en håndfuld sorte enebær som anbringes i et passende stort glas, dækkes med neutral alkohol i ca. to uger. Ønskes en kraftigere smag er tiden en uge mere. Filtreres gennem et kaffefilter, farven er gul og ændre sig praktisk ikke. Fortyndes og smagen er mild og behagelig og den vinder yderligere ved lagring.

Sæt vinteren på brændevin

Inden vinteren for alvor sætter ind, kan en tur I skoven anbefales. Indsaml agern, egens frugter, de indeholder meget garvesyre og giver en kraftig brændevin. Bøgens frugter, bog giver en meget velsmagende brændevin. Havtornens orange bær er ikke lette at plukke, så klip nogle grenstykker med bær på, kom dem i fryseren et par dage, så kan de frosne bær rystes eller pilles af.

Rødder kan hentes så længe frosten ikke binder jorden. Rødder skal renses godt og skæres i skiver. Febernellikerod giver smag af medicin og skovbund. Kalmusrod, kulsukker, kvan, mælkebøtterod og roden af sødskærm bør også prøves. Mere specielt er atlantrod og mesterrod. som må anskaffes og plantes i haven. En stærk ting er peberrod.

Grene der bruges til brændevin er bedst, når de tynde, blanke og rene. De kan indhøstes i stykker 30-40 cm, og så klippes i 1 cm stykker inden de kommer i glasset, hvor udtrækket skal foregå. De fleste grene bør trække 1 uge eller 2. Hæg er en klassiker, som giver en velsmagende brændevin. Prøv også grene fra valnødtræet.

De småt-klippede grene kommes i et passende stort glas. Dækkes med alkohol nogle uger, filtreres og tilsættes mere alkohol efter smag.

I juletiden er der nødder at trække på. Skallen af usprøjtede citrusfrugterne bør prøves, både med og uden hvid hinde. En julelikør med appelsin og sukker er altid et hit. Der kan også trækkes på de krydderurter, som kan købes i urtepotter. Hen på vinteren bliver knopperne Interessante. Prøv med ask, valnød, hassel, birk og solbær.

Skallen af en mandarin eller appelsin deles i små stykker, et tilpas stort glas fyldes med skallerne, dækkes med en neutral alkohol i 8-10 dage, filtreres og fortyndes efter smag og behag.

Freddy Pedersen

Forsøgs-maskin-stempler

Der er gennem tiden anvendt mange forskellige betegnelser på maskinstempler, der generelt har givet megen forvirring på området.

Maskinstempler kan inddeles i følgende typer:

a. Helstempling
   Stempling hen over hele forsendelsen

b. Halvstempling
   Stempling fra højre med 1 sæt bølger og dagstempel

c. Reklame-helstempling
   Stempling hen over hele forsendelsen, hvor linjer eller bølger er erstattet af indsatse med reklametekst (Sylbe & Pondorf)

d. Reklame-halvstempling
   Stempling fra højre med 1 sæt reklameindsats (i stedet for linjer eller bølger) og dagstempel. Disse stempler kaldes TekstMaskinStempler (TMS) og stammer i starten fra Flier og M-maskinerne

e. Frankostempling
   Stempling fra højre med 1 sæt frankoindsats og dagstempel. Disse stempler stammer i starten fra Flier og M-maskinerne

Dertil kommer bånd- eller rullestempling, der ikke foretages med stempelmaskine, men er et stempel, der med håndkraft rulles hen over en vanskelig forsendelse.

Denne artikel drejer sig ikke om de almindelige og mest brugte stempelmaskiner, men koncentrerer sig om maskiner, der anvendtes til forsøg eller stemplede med forsøgsstempel.

1901 Vulcanus

En af de første stempelmaskiner fra tiden lige før indførelse af maskinstempler, er Vulcanos maskinen.

Den blev tilbud af ingeniør C. C. van der Valk fra Holland. Den brændemærkede forsendelsen med stempelaftryk.

En petroleumsbrænder på en bevægelig arm opvarmede stempelhovedet, hvorefter dette blev presset ned på forsendelsen. 100-240 aftryk i minuttet alt efter øvelse!

1904 Krag maskinen – Danmarks første stempelmaskine

En af de sidste dage kom Herman Krag fra Oslo til København. Han medbragte en håndbetjent og en elektrisk maskine. De kom straks i funktion. Jeg har kun afstemplinger fra 31.12.1904, men samlere hævder at have forsendelser med et par dage tidligere afstemplinger – fig. 1.

Krag maskinerne var i drift frem til 1926 med forskellige stempelhoveder, men kørte parallelt med Sylbe & Pondorf maskiner fra 1912. Begge maskiner kunne kun helstemple.

Fig. 1 *Tryksagsforsendelse stemplet med Krag maskine 31.12.1904*

1907-09 Pneuma Danica

Der blev også tilbudt stempelmaskiner fra Danmark. Opfinderen Ellehammer havde konstrueret en sammen med en postmester E. Lund. Det er den Ellehammer med flyvemaskinen.

Den virkede ved hjælp af vakuum. Forsendelsen blev "suget" op mod stempelhovedet, men det kom aldrig til at virke særlig godt. Kraften fra suget var ikke tilstrækkelig til at give et tydeligt aftryk.

Efter et par års forsøg og forbedringer blev maskinen opgivet af postvæsenet.

Fig. 2 *Postkort stemplet med Universal maskine 27.8.1912*

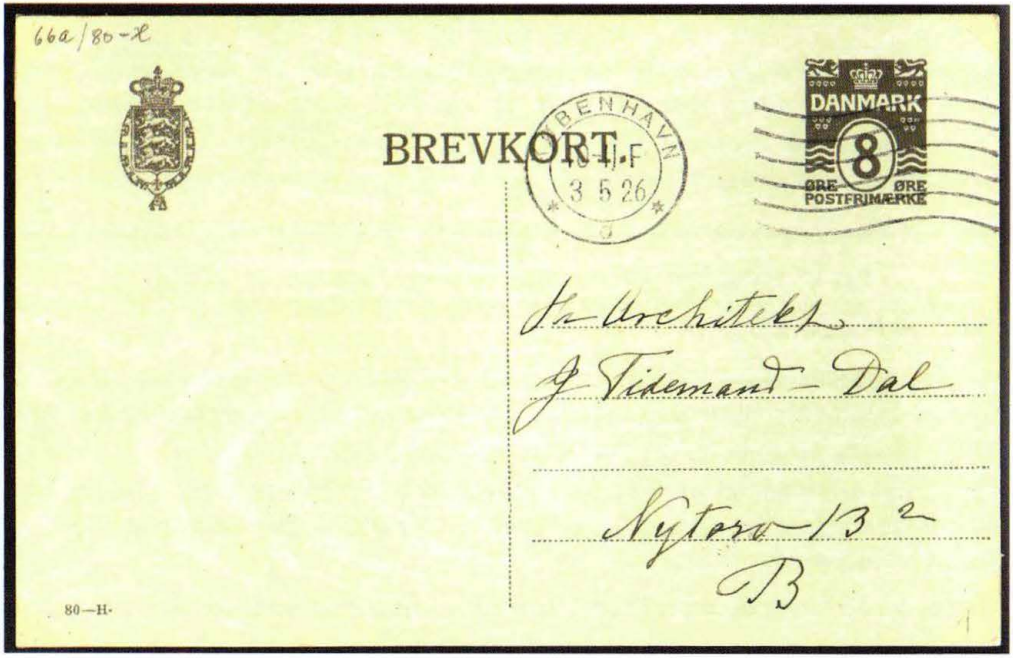

Fig. 3 *Brevkort stemplet med Standard maskine 3.5.1926*

1912 Universal

I marts 1912 modtog postvæsenet en amerikansk Universal stemplingsmaskine, der kunne halvstemple – fig. 2.

Den blev afprøvet hen over sommeren og viste sig at være en ekselent maskine, der udførte flotte og sikre afstemplinger – bedre end Krag maskinen. Den blev testet på Brevkontorets afgående afdeling.

Desværre var den ikke særlig hurtig, og prisen var også efter postvæsenets mening alt for høj, så efter afprøvningen blev den tilbageleveret i oktober.

1926 Standard

Denne maskine skulle stemple frankoafstemplinger. Postvæsenet modtog den til forsøg i marts 1926.

Maskinen bliver tilbageleveret efter ca. 3 måneder som ubrugelig. Der findes kun et enkelt kendt aftryk af dette, så der er al mulig grund til at lede efter netop dette stempel – fig. 3.

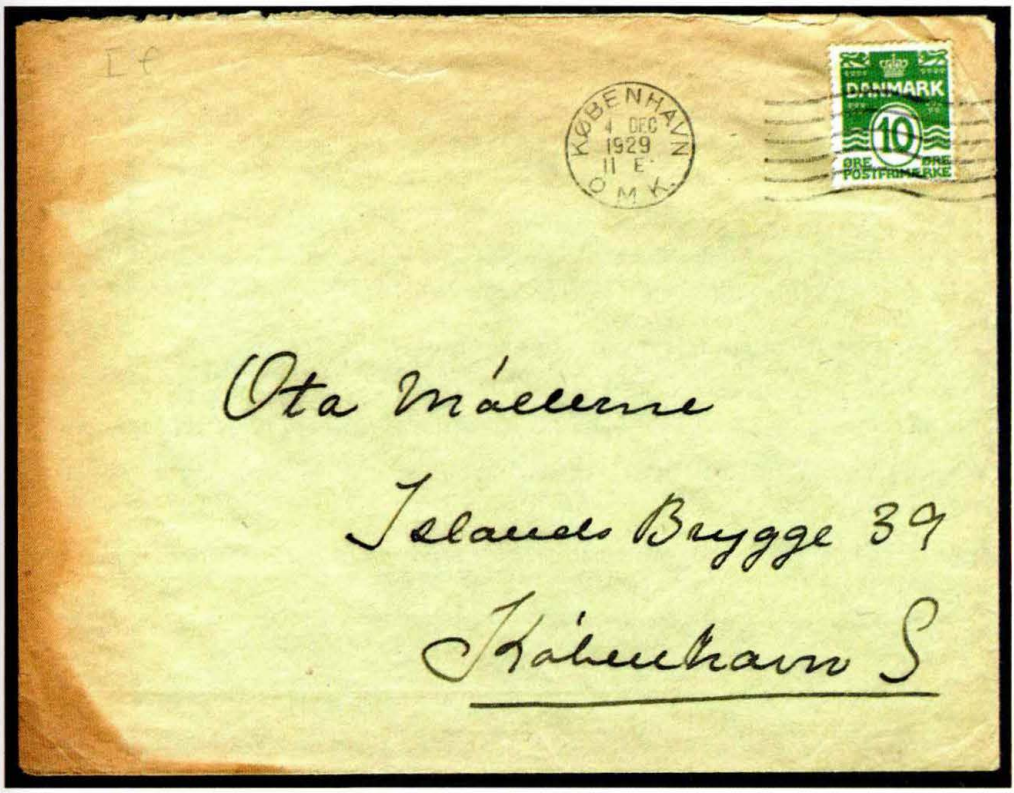

Fig. 4 *Brevforsendelse stemplet med Pitney Bowes maskine 4. DEC.1929*

1929 Pitney Bowes

I 1929 lavede man forsøg med en Pitney Bowes stempelmaskine, der kom fra det amerikanske firma Post Office Canceling Machine.

Den kunne ligesom postvæsenets maskine på den tid – Flier-/M-maskinen – kunne den lave en sikker halvstempling – fig. 4.

Men efter forsøget mente Postvæsenet ikke, den var bedre end Flier og bibeholdt sidstnævnte maskine som den udvalgte.

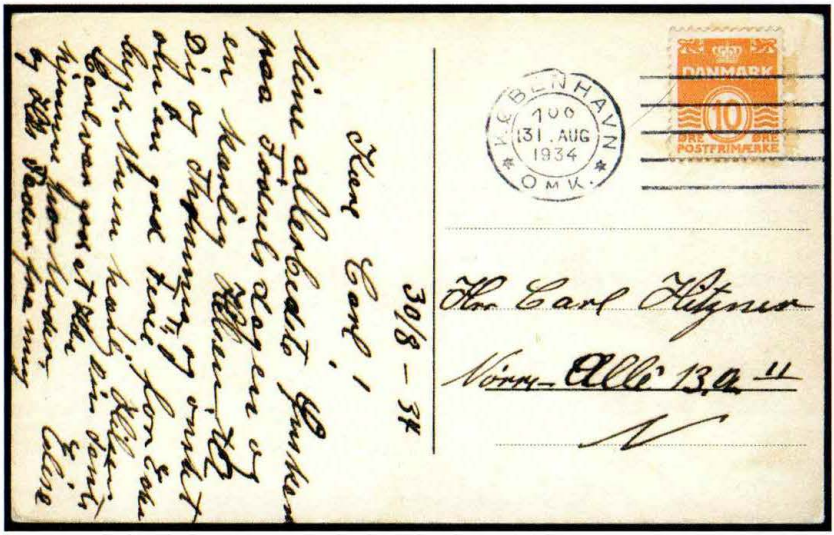

Fig. 5 *Postkort med forsøg med kortere stempelaftryk i 1934 fra Frier og M-maskine*

1934 Flier og M-maskiner – kortere stempelaftryk

Der var hele tiden kritik fra brugerne af kvaliteten af afstemplingen – ikke mindst bølgelinjerne hen over frimærkerne. I 1934 lavede man derfor flere forsøg på at forbedre dette.

Et forsøg gik ud på smallere felt med streger. Stemplingen skulle starte helt ude til højre på forsendelsen – fig. 5.

Dette virkede fint på brev- og postkort, men duede ikke på breve. Forsøget blev standset i oktober 1934.

1935-36 Hey-Dolphin type ER

I Postvæsenet havde man problemer med forsendelser, der afveg fra normalstørrelsen specielt med hensyn til tykkelsen.

M-maskinerne, der var beregnet til dette, havde store problemer med disse tykke forsendelser.

Postvæsenet indledte derfor et forsøg i 1935 med en Hey-Dolphin stempelmaskine type ER. Efter lidt justering blev den leveret til Købmagergades Postkontor.

Resultatet er nedslående. Den er ret langsom, og mere end halvdelen af forsendelserne kører udstemplede gennem maskinen. Den bliver afleveret igen i starten af 1936.

Maskinen arbejdede med stempelindsatse fra Flier maskinen, så filatelister kan ikke skelne afstemplinger fra denne forsøgsmaskine fra de almindelige maskiner.

Sjældenhed

Alle de nævnte og viste forsøgsstempler fra stempelmaskiner er sjældne. De findes kun i forholdsvis få eksemplarer. Værdien ligger fra 3-500 kr., alt efter hvor pæne forsendelserne og afstemplingerne er.

Den samme sjældenhedsgrad har forsendelser, der er afstemplet med Krag maskinerne i 1904.

Afstemplingen fra Standard maskinen er helt unik, da der kun kendes det viste eksemplar. Værdien må sættes til "L"?

Om at samle maskinstempler

Samlerne har altid "hadet" maskinstempler. Bølger og streger har ødelagt deres flotte frimærker.

Med de mange nye oplysninger og data om maskinstempling og stempelmaskiner vil dette sikkert ændre sig efterhånden. En forsendelse forsynet med et flot maskinstempel er meget samleværdigt. Se blot fig. 1 med 4 øre VM III!

Indenfor frimærkesamleriet er det med "at komme først", når nye ting kommer op, så måske skulle du begynde at interessere dig for maskinstempler, inden det er for sent.

Kilder

Danske Enkelt-Maskinstempler af Max Nørgaard, NFT 1949/3

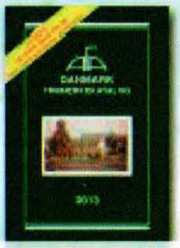
Flere artikler om maskinstempler af Peter Engelbrecht, Fyrkat '89

Stemplingsmaskiner og Maskinstempler af Erik Jensen, Post & Tele Museum, NFT 1982/5-6 (den bedste artikel om maskinstempler)

Søren Chr. Jensen

Møller Filateli Danmark
www.moeller-filateli.dk
Asger Aalund Møller · Strandgaardshøj 10A · 8400 Ebeltoft · Tlf: +45 2025 4550

AFA
FRIMÆRKEKATALOGER 2013

AFA Danmark - i farve
Frimærkekatalog 2013
AFAD13 245,- kr.

AFA Skandinavien
Frimærkekatalog 2013
AFAS13 245,- kr.

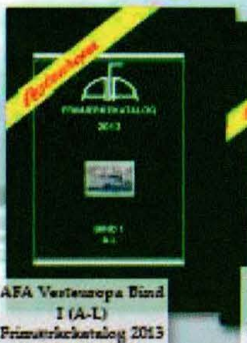

AFA Danmark
Fireblokke 2013
AFA413 95,- kr.

BEMÆRK! NYE KATALOGER MED FLERE SIDER, MEN TIL SAMME PRIS!

AFA Mønt og seddelkatalog 2013
SM13 59,- kr.

AFA Vesteuropa Bind I (A-L)
Frimærkekatalog 2013
AFAV113 450,- kr.

AFA Vesteuropa Bind II (M-Ø)
Frimærkekatalog 2013
AFAV213 450,- kr.

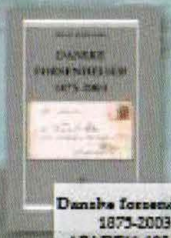
AFA Østeuropa Bind I (A-R)
Frimærkekatalog 2013
AFAØ113 425,- kr.

AFA Østeuropa Bind II (S-U)
Frimærkekatalog 2013
AFAØ213 425,- kr.

146 Fortællinger
Frimærkernes verden
AFAFV11 125,- kr.

Danske forsendelser
1873-2003
AFADF11 195,- kr.

AFA Julemærker
Norden 2012
AFAJ12 395,- kr.

Fås hos Deres sædvanlige katalogforhandler eller direkte hos AFA-forlaget.

AFA-Forlaget - Kvindevadet 42 - DK-5450 Otterup
Tlf. (0045) 64 82 12 56 - Fax (0045) 64 82 10 56 - E-mail: afa@afa.dk - www.nordfrim.dk

Højskoleprogram 2012 - 2013

Kom til Mørke – og se lyset!

Djurslands Filatelistiske Højskole

Djurslands Filatelistiske Højskole blev stiftet i 1987. Højskolen er en hel unik institution i dansk filateli, selvfølgelig fordi den har virket i 25 år og i den tid har holdt sig strengt til det oprindelige koncept, men ikke mindst fordi den har evnet at trække Danmarks førende filatelister til sig.

Man har større anseelse som filatelist, hvis man har holdt foredrag på højskolen.

En høj skole dag afvikles på følgende måde:

Kl. 09:00 serveres morgenkaffe med rundstykke

Kl. 10.00 - 12.00 afvikles formiddagens foredrag inkl. pause

Kl 12:00 er der frokost (inkl. auktion)

Kl. 13.30 - 15.30 afvikles eftermiddagens redrag inkl. pause og eftermiddagskaffe

Kl. 15.30 afsluttes højskoledagen

Tilmelding: Jørn Walther Pedersen tlf. 86 82 27 78 eller tilmelding@djursfilateli.dk

Baadfarten

Nord for København i naturskønne omgivelser ligger de tre søer, Bagsværd- Lyngby og Furesøen. Allerede fra starten af 1800-tallet var det muligt at sejle på Lyngby Sø i robåde. Ved Nordbanens anlægning i 1864, fik Københavnerne også mulighed for at komme ud til de grønne områder. I 1886 – 88 blev der i forbindelse med Københavns Landbefæstning anlagt et kanalsystem, som skulle lede Furesøens vand ud i nogle planlagte oversvømmelser, som skulle forhindre en evt. fjende i at trænge frem mod København. Fæstningskanalen gik fra Furesøen til slusen ved Frederiksdal og derfra til Lyngby Sø tæt ved Nybro. Fra en sluse ved Lyngby videre ud mod Øresund.

Gravearbejdet i fuld gang med Fæstningskanalen ved Lyngby

Baadfartens grundlægger var justitsråd C.F.Garde (1829-1912) I 1893 startede han forsøgsvis op med nogle få damp- og petroliumsbåde. Man sejlede fra Lyngby til Frederiksdal, og senere på den anden side af slusen til Farum.En af disse "Svanen", en tidligere bugserbåd med dampmaskine, en såkaldt lokomobil. Denne maskine var anbragt i forenden og udstyret med en høj skorsten, som måtte lægges ned under passage ved broerne. Desværre blev passagererne så beskidte af sod fra skorstenen, så den fra 1894 udelukkende blev brugt som bugserbåd for de såkaldte slæbebåde. Blev omdøbt "Hjælperen".

Kanalfarten

mellem

Lyngby og Frederiksdal

(med Afgang fra Sorgenfrivej)

paabegyndes forstkommende Sondag den 17de Juni.

25 Øre for Voksne, 15 Øre for Børn.

Første avisreklame for Baadfarten

Den 17.juni 1894 påbegyndtes den regelmæssige sejlads som har fundet sted lige siden om sommeren. For at benytte den gravede Fæstningskanal , måtte C.F.Garde tegne kontrakt med Lehnsgreve Schulin, ejer af Frederiksdal Slot. Kontrakten omfattede også sejlads på Bagsværd Sø. Man måtte sejle fra 1.maj til 1.november. I 1896 stiftedes a/s Baadfarten Lyngby – Farum. I 1896 startede et andet selskab sejlads fra Vejle Sø "Holtehavn" gennem en gravet kanal til Furesøen. I 1898 blev der sluttet kontrakt med a/s Baadfarten som overtog driften. I 1976 blev Baadfarten til et fælleskommunalt partsrederi, bestående af de daværende omliggende "søkommuner", Birkerød, Farum, Gladsakse, Lyngby-Taarbæk, Søllerød og Værløse.

"Svanen" med sin karakteristiske høje skorsten

"Baadfarten" gjorde i sin start mange forsøg vedr. forskellige bådtyper og sejlruter. Et af de mere kuriøse var indkøbet af "Svanen II" en amfibiebåd, som ved egen hjælp, på udlagte skinner, kunne forcere landtangen mellem Farum Sø og Furesøen.

Der var dog flere tilskuere end passagerer og efter et år måtte man opgive.

Ved overtagelsen af sejladsen på Vejle Sø, fulgte "Furesøen" med. En stor dampbåd af jern med plads til 150 pass. Den viste sig at være for stor. Gik på grund ved lavvande, og kunne ikke passere under broerne ved højvande.

Det forenede Spor- og Vandvejsselskab.

Amfibiebaaden „Svanen",

den eneste Dampbaad i Verden,

som ved egen Kraft bevæger sig saavel paa Land som i Vand har paabegyndt regelmæssig Fart mellem Farum og Frederiksdal, over Tangen ved Fiskebæk i Tilslutning med Kanalbaadene Lyngby—Frederiksdal.

Fartplan.

Hverdage:

Lyngby til Frederiksdal	Kl. 7, 10, 12,50, 4, 5,25, 7, 8.
Frederiksdal via Fiskebæk til Farum	- 8, 10.30, 1,30, 4,30, 7,30.
Farum via Fiskebæk til Frederiksdal	- 6,30, 9,30, 12,40, 3,30, 6,30.
Frederiksdal til Lyngby	- 7,30, 10.45, 2,40, 4,40, 6, 7,30, 8,30.

Søndage:

Extrature med Tilslutning til de fleste Banetog.

Ved at afgaa fra Nordbanestationen f. Ex. Kl. 9,20, 12,5 eller 3,25 vil man kunne være tilbage i Kjøbenhavn Kl. 4, 6 og 9 for en samlet Bane- og Dampbaadsafgift af Kr. 1 20 til Frederiksdal og Kr. 2,40 tillige til Farum pr Amfibiebaaden.

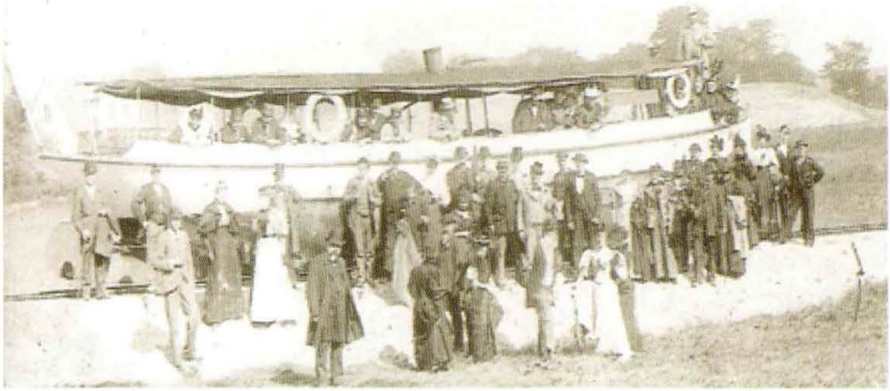
Taxter.

Fra Lyngby til Frederiksdal	Tur	30 Øre.	Tur & Retur	50 Øre.
- Frederiksdal til Fiskebæk	—	50 —	—	80 —
- Fiskebæk til Farum	—	30 —	—	50 —
- Frederiksdal til Farum	—	70 —	—	120 —

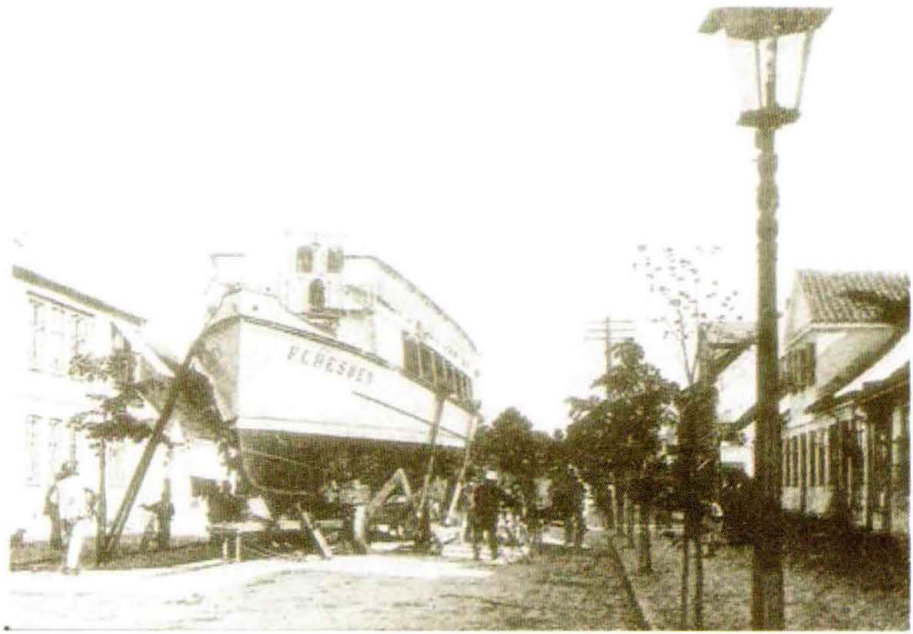
Børn det Halve.

Abonnementsbilletter, Maaneds- og Sæsonkort samt Selskabsture til modererede Taxter, hvorom Oplysning faas ved Henvendelse til

„Dampbaadskontoret" i Lyngby

"Svanen" på vej over landtangen

"Furesøen" på vej til sit rette element. Her ses den på Lyngby Hovedgade

Baadfarten havde stor succes fra starten. Man havde ofte op til 3 mindre både på slæb, for at kunne klare passagertallet. Besættelsen 1940 – 45 satte en stopper for bådfarten. Man havde dog lidt sejlads fra Lyngby til Frederiksdal efter man havde fået monteret gasgenerator på et par af bådene. Frem til 1960 gik det godt, men så begyndte folk i stigende omfang at rejse mere, købe sommerhus og ikke mindst! Køre ture i deres nyerhvervede biler. Baadfarten var tæt på konkurs, man gik fra 23 til 6's både. De føromtalte 6 "søkommuner" købte i 1976 Baadfartens 6 både og fortsatte driften. I dag er Baadfarten en succes, og rangerer kun lige under sejladsen på Silkeborgsøerne og Københavns Havnerundfart.

Trængsel ved bådebroen

Min egen tilgang til Baadfarten er ganske enkelt den, at min familie i over 50 år har sejlet fra Lyngby over Frederiksdal til Fiskebæk i Furesøen hver eneste Pinse, medbringende madkurve og godt humør. Personligt har jeg kun misset Pinseturen to gange. Min første erindring er "våd", jeg havde klatret ud på et træ som hang ud over søen, og faldt selvfølgelig i. Af med tøjet og min farmors tykke sorte frakke på, det gav varmen. Jeg husker ikke om mit eget tøj var tørt når vi skulle hjem. I dag er bedsteforældre og forældre borte, så nu er det mig og min familie, samt fætre og kusiner der fører traditionen videre. Vi har flere gange været over fyrre personer på Pinsetur.

Kilde: Jeppe Tønsberg "Baadfarten" samt egne observationer og oplevelser.

Stig Jacobsen

Åben hver søndag kl. 10-15

Her kan du benytte

XL BYG

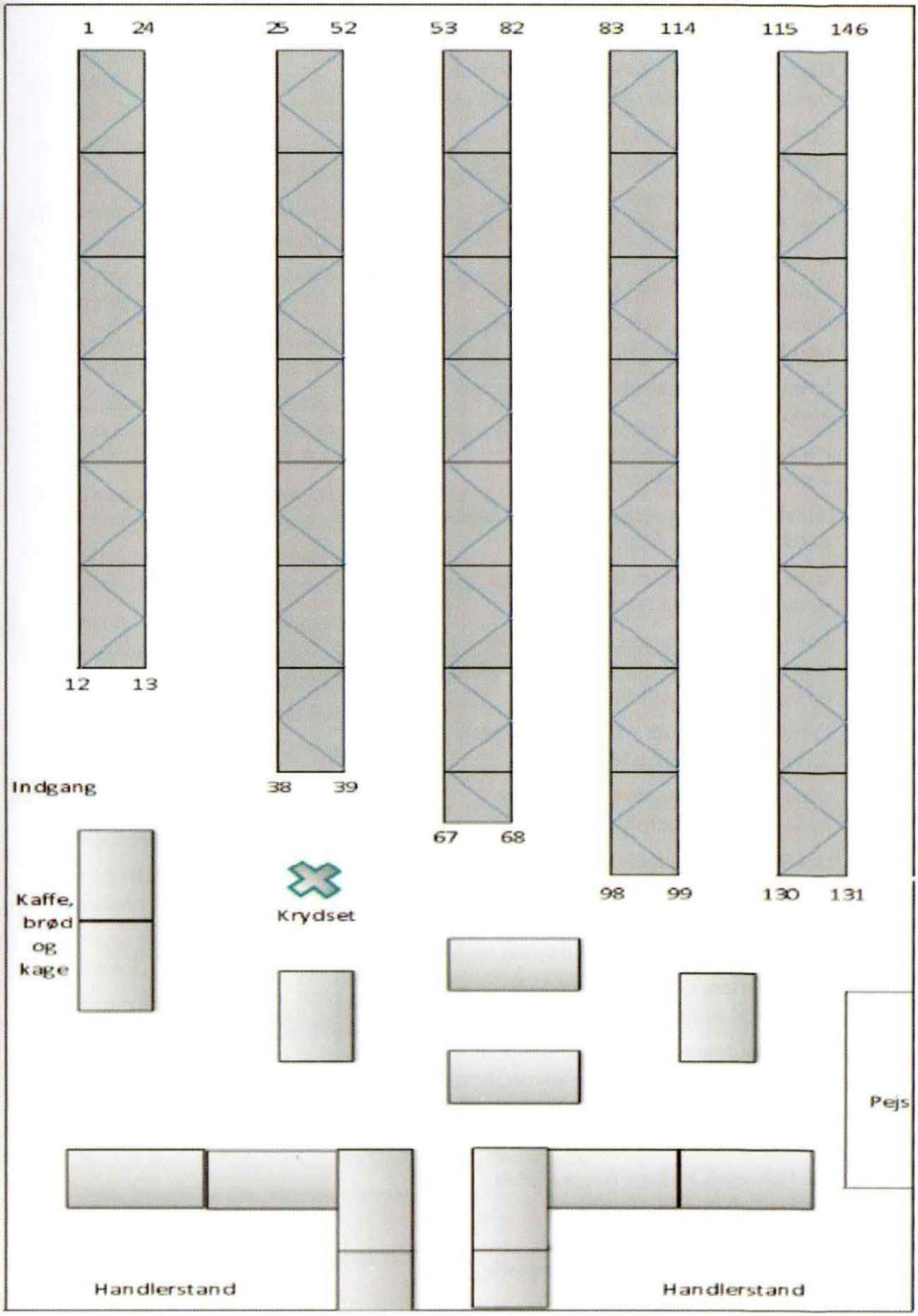
RYOMGÅRD
TØMMERHANDEL & BYGGECENTER
Vestergade 108 - 8550 Ryomgård - Tlf. 87 74 12 34
www.vorup-gruppen.dk

Åbningstider i Byggemarkedet:		Åbningstider i Tømmerhandlen:	
Mandag-fredag	9.00-17.30	Mandag-fredag	6.30-17.30
Lørdag.....	8.00-13.00	Lørdag.....	8.00-13.00

Åben hver søndag kl. 10-15

I "Krydset" vises:

- Uddrag af Marx Jøns's læresamling som fortæller alt, lige fra fremstilling af papir, brug af vandmærker, gravering, trykning, farver, takning, og brugen af frimærker
- Småskibstrafikken på Kalø Vig og Aarhus bugten
- Postkort og billeder fra Rodskov
- Postkortsamling: "En vandretur i Hornslet og videre til Rosenholm".

1 24
25 52
53 82
83 114
115 146
12 13
Indgang
38 39
67 68
98 99
130 131
Kaffe, brød og kage
Krydset
Pejs
Handlerstand
Handlerstand

Udstillerliste

01 Henning G. Jensen, Randers Frimærkeklub
Broen en nødvendig del af menneskets samfærdsel, Tema

07 Torben Malm, Aarhus Frimærkeklub
Tjeneste helsager 1871 - 1924, Helsager

10 Finn Nielsen, Helsingør Frimærkeklub
Fredensborg en by rundt et Slot, Postkort

13 Jørgen Brandt, Hammel Frimærkeklub
Brotypestempler i 100 år, Posthistorie

17 Freddy Pedersen, Hornslet Frimærkeklub
Musikinstrumenter fra hele Verden, Åben

20 Johnny Barth, Dansk Posthistorisk Selskab
Bhopal, Traditionel

25 Per Skaarup, Thisted Frimærkeklub
Svenske Båndmærker, Traditionel

31 Ronald Kristensen, Grindsted Frimærkeklub
DFDS 1866 -1966, Åben

36 Stina E. Nøhr, Holbæk Frimærkeklub
Schæferen og dens hundeliv, Åben

39 Erik Torbensen, Hammel Frimærkeklub
Stempler og påtegninger på breve mellem DK/Hertugdømmerne og udlandet op til ca. 1854, Posthistorie

47 Johnny Barth, Dansk Posthistorisk Selskab
12 øre tofarvet tryk 1-19, 1-ramme

48 Knud Greve Olesen, Ry Frimærkeklub
Rejsen gennem Sachsisk- Böhmisk Schweiz, Postkort

52 Leif Andersen, Odder Frimærkeklub
Færøernes provisoriske udgaver 1919 og 1940-41, Posthistorie

53 Erik Torbensen, Hammel Frimærkeklub
Indenrigske danske postforsendelser før frimærker kunne anvendes, Posthistorie

61 Leif Andersen, Odder Frimærkeklub
Censurpost til og fra Færøerne under 1. og 2. verdenskrig, Posthistorie

62 Søren Chr. Jensen, Hadsund Frimærkeklub
Maskinstempler & Stempelmaskiner, Posthistorie

66 Stig Jacobsen, Nykøbing F. Frimærkeklub
Baadfarten på Lyngby Sø, Bagsværd Sø og Furesøen, Postkort

68 Ole Halvorsen, Holbæk Frimærkeklub
Slesvig Plebisit 1920, Traditionel

72 Ole Bech, Hammel Frimærkeklub
Forsendelser Chr. X. 1930, Posthistorie

77 Kaj Jensen, Rougsø Frimærkeklub
Hurtigruten Bergen - Kirkenes, Posthistorie

83 Inge L.B. Nielsen, Hornslet Frimærkeklub
Danske frimærker med tillægsværdi i udvalg 1921 - 2012, Åben

85 Uffe Munk Nielsen, Hornslet Frimærkeklub
Med tog fra Hornslet til min fødeby Grenå, Postkort

89 Hans Urbak, Hornslet Frimærkeklub
Dampskibsposten i Stockholms skærgård 1870 - 1951, Posthistorie

94 Petter J. Taraldsen, Aalb-N.Sundby Frimærkeklub
På skinner, Tema

99 Hans Urbak, Hornslet Frimærkeklub
Katastrofepost 1900 - 1955 med svenske relationer, Posthistorie

101 Erik Sørensen, Grenaa Frimærkeklub
Grenaas posthistorie, fra selvstændig brevpostkontor 1810 til indførelsen af stålstik frimærkerne 1933, Posthistorie

109 Steen Jack Petersen, Vestlolland Frimærkeklub
Thomas Cook & Son's dækadresse P.O.Box 506 i Lissabon, Posthistorie

110 Johannes Andersen, Lemvig Frimærkeklub
Posthistorie fra Lemvig postdistrikt, Posthistorie

115 Per Bomholt, Vejen Frimærkeklub
Kolding underliggende BRS, IPX, JPX og PIS 1870 - 1970, Posthistorie

122 Erik Sørensen, Grenaa Frimærkeklub
Grenaa Gamle Stad, Postkort

127 Freddy Pedersen, Hornslet Frimærkeklub
Kryddersnapse - på mærkerne, Tema

129 Hans G. Rasmussen, Odder Frimærkeklub
Nordens svaner, Åben

131 Vagn H. Larsen, Dansk Posthistorisk Selskab
Estland 1990 - 92 belyst med breve fra perioden, Posthistorie

134 Bruno Nørdam, Randers Frimærkeklub
Danica, Tema

135 Bruno Nørdam, Randers Frimærkeklub
Det danske Kongehus på frimærkeudkast, Traditionel

136 Bruno Nørdam, Randers Frimærkeklub
Frimærketegneren Viggo Bang, Litteratur

137 Gert Svane Jensen, Dansk Posthistorisk Selskab
Norske poststempler i perioden 1990 - 1992, Posthistorie

141 Peter Boeriis Jensen, Hornslet Frimærkeklub
Svaner, Åben

144 Leif Grundtvig, Randers Frimærkeklub
Motorsport, Åben

Danmarks tjenestebrevkort 1871-1924

Før 1. april 1871 var der portofrihed for kongehusets medlemmer. Dette gjaldt også for Kgl. Embedsmænd, kollegier og kommissioner. I et vist omfang gjaldt det også breve til de pågældende myndigheder.

Ved indførelsen af frimærker i 1851 bibeholdt man portofriheden for tjenstlige forsendelser. I loven af 11.3.1851 § 1 afsnit 2 stod der dog: *"Fra 1. April 1852 ophører den hidtil gældende portofrihed eller Portonedsættelse, saavel for Breve som andre Postforsendelser."* Det var dog først med postloven af 7. januar 1871, at den hidtidige Portofrihed blev ophævet fra den 1. april 1871, ved indførelsen af tjenestefri-mærker.

Ved indførelsen af tjenestefrimærker den 1. april 1871 skulle udredelse af porto for statens regning, herefter ske ved brug af tjenestefrimærker og tjenestebrevkort. Disse kunne købes på postkontorerne og der blev givet særlige regler for tjenesteforsendelsens udseende.

Udformning

I 1869 begyndte forberedelserne til udsendelse af tjenestefrimærker. Philip Batz frembragte 2 udkast til tjenestemærker. Han graverede to moderstempler uden værdital og der blev udført prøver af begge udkast med forskellige farver. Det ene udkast blev senere anvendt til de islandske tjenestefrimærker, medens det andet blev moderstempel til samtlige danske tjenestefrimærker.

I alle de 53 år tjenestefrimærker og tjenestebrevkort var i brug, var det, det samme mærkebillede som blev brugt. En sammenligning af tjenestefrimærker og tjeneste-brevkort viser tydeligt, at en del klicheer har været brugt både til fremstilling af tjenestefrimærker og tjenestebrevkort. De fire typer, som findes i værdierne 2 og 4 skilling tjenestefrimærker genfindes således alle på tjenestebrevkortene. På 3 øre, 4 øre og 8 øre tjenestebrevkort genfindes også de fire typer. For 5 øre findes både "stor 5 øre" og "lille 5 øre".

H. H. Thieles trykkerier stod for trykningen af samtlige danske frimærker og helsager, både almindelige og tjeneste. Tjenestebrevkortene har derfor helt naturligt en vis lighed med de samtidige "tofarvet" helsager. Ud over mærkeklicheen, er der kun en ting, som adskiller tjenestehelsager fra almindelige helsager: På de tidligste tjenestehelsager findes der ikke et våbenskjold i øverste venstre hjørne, formentlig fordi der i forvejen er et våbenskjold i mærkebilledet. Først i 1914 hvor tjenestebrevkortene får en ny udformning uden ramme er der et våbenskjold i øverste venstre hjørne. Da tjenestebrevkort blev fremstillet i samme produktionsgang, som almindelige brevkort, er papir, farve, tryk, kontrolbogstaver samt vandmærker etc. de samme.

Til trykning af tjenestebrevkortene er rammeklicheerne fra de almindelige brev-kort, blevet genbrugt af H. H. Thieles trykkerier. Der kan derfor genfindes de samme variationer i rammerne i begge helsagstyper i et vist omfang.

2 skilling tjenestebrev anvendt som distriktforsendelse. Sendt fra Odense 23.7.1874 til sognefogeden i Morud. Nederst til venstre påtegnet "St. Hv." for statstjenesteligt hverv.

De første tjenestebrevkort i 2 og 4 skilling samt de første 4 og 8 øre udkom i et lille format, 140x75 mm. I 1879 ændres tjenestebrevkortenes format til 140x90 mm. Nok som følge af, at brevkort til udlandet ifølge UPU skulle have et format på 140x90. Og da tjenestebrevkort i lighed med almindelige brevkort, alle som tidligere nævnt blev trykt på H. H. Thieles trykkerier, var det derfor naturligt med et ensartet format.

Tjenestebrevkortenes udgivne værdier er i hele anvendelsesperioden helt de samme, som gældende for lokal- og landsporto for brevkort.

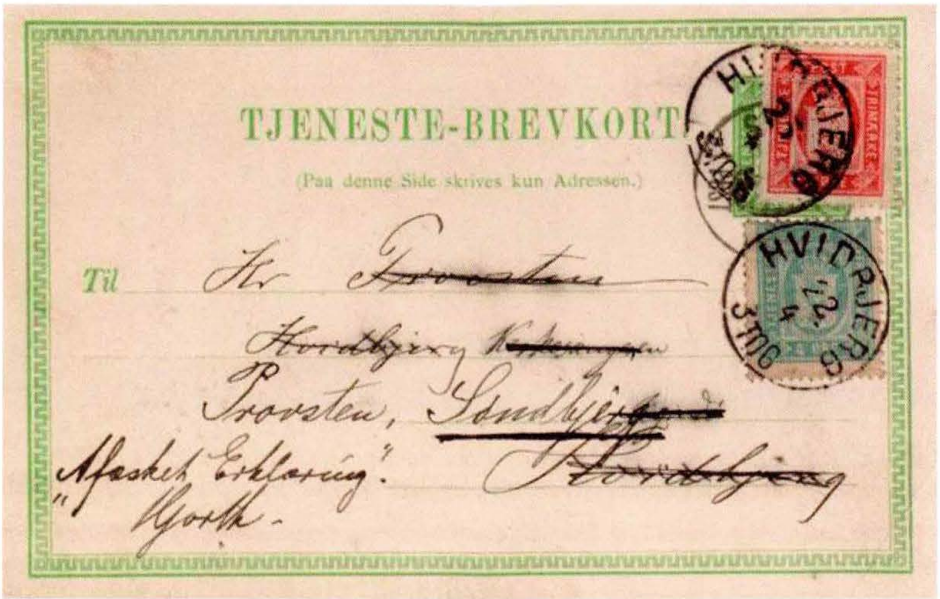
Overtryk blev anvendt efterhånden, som portotaksterne ændredes. Første blev 3 øre grå uden ramme overtrykt 5 øre i 1919. I 1920 blev så 5 øre grøn både med og uden ramme forsynet med et tiltryk af 3 øre grå. Også det røde 10 øre blev forsynet med et tiltryk af 5 øre grøn. Endog det provisoriske tjenestebrevkort 5/3 øre grå blev forsynet med nok et tiltryk af 3 øre grå, til i alt 8 øre.

Anvendelsesmuligheder

I Postloven af 7. januar 1871 blev det nøje angivet, hvordan anvendelsen af tjenestefrimærker og tjenestebrevkort skulle ske. Der var begrænsninger i anvendelsen, de statsmyndigheder, som var berigtiget til at bruge tjenestefrimærker og tjenestebrevkort blev nøje listet op i loven. Denne liste blev løbende ajourført i postvæsenets Officielle Meddelelser. De myndigheder, som var berettiget til at anvende tjenestefrimærker og tjenestebrevkort var f. eks. amtmænd, herredsfogeder, byfogeder, biskopper, provster, sognepræster, statsskovridere m. fl.

Der blev også stillet krav til adresser og påtegninger på tjenesteforsendelserne. Når der var tale om tjenesteforsendelser fra statslige myndigheder til andre myndigheder, skulle forsendelser i embedsanliggende forsynes med forskellige påtegninger. Oftest "Statstjenstligt Hverv" hyppigt forkortet til "St. Hv.", "Indhentelse af Beretning", eller "Affordring af Erklæ-

ring". Tjenesteforsendelser fra statsmyndigheder skulle desuden være forsynet med myndighedens tjenestesegl eller embedsstempel for at være gyldig.

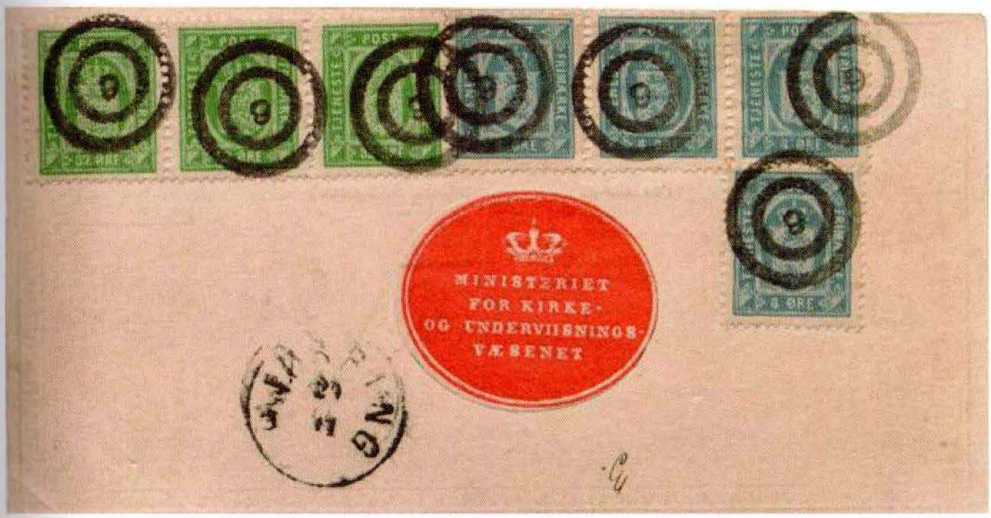
Tjenestebrevkort genbrugt 5øre tjenestebrevkort. Først sendt fra Hassing-Refs Herreders Provsti den 20.4.1896 til Provsten i Hvidbjerg. Påtegnet "Afæsket Erklæring" Hjort. Herefter videresendt den 22.4.1896 til Hvidbjerg Kirkesanger Jegindø nu frankeret med 4 øre blå, som lokaltakst for brev. Endelig tilbagesendt til Provsten i Sandbjerg, nu frankeret med 8 øre rosa, som landsportotakst for breve.

Forsendelser til statslige myndigheder skulle være forsynet med påtegninger som "Befalet indberetning", "Afæsket Erklæring" eller "Befalet indsendelse". Forsendelser med personnavne i adresseringen til statslige myndigheder blev ikke betragtet som tjenesteforsendelse.

Disse bestemmelser blev ikke altid fulgt.

Tjenestebrevkort kunne bruges til alle tilladte tjenstlige forsendelser, almindelige forsendelser, anbefalede forsendelser, pakkesager, postanvisninger og postopkrævninger.

Fra den 1.4.1871 til den 1.10.1906 kunne tjenestefrimærker og tjenestebrevkort ik-ke bruges til bybreve i de større købstæder, forsendelser indleveret og omdelt i samme omdelingsdistrikt. Derfor ses 2 skilling og 4 øre tjenestebrevkort ikke brugt lokalt i de større byer. Derimod kunne tjenestefrimærker og tjenestebrevkort godt bruges til lokale breve/ brevkort, som involverede landpostbefordring, kaldt distriktforsendelser. Distriktforsendelser defineres, som forsendelser der *"bliver befordret med Landpostbude og ikke hidrørte fra andet poststed."* (Postkontor, postekspedition eller brevsamlingssted), dermed kunne 2 skilling og 4øre tjenestebrevkortene bruges til dette formål.

4 øre tjenestebrevkort anvendt pakkeledsagelsesbrev, for en pakke på 25 pund og 50 kvint. Sendt fra København til Hjørring Am. Brevkortet er annulleret med et gummiringstempel med nummer 6. Et stempel om blev anvendt på Københavns Pakkepostkontor. Kortet er yderligere frankeret på bagsiden med 4 styk 4 øre og 3 styk 32 øre tjenestefrimærker samt et segloblat fra Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet.

Fra udgivelsen den 1.4.1871 og indtil den 1.4.1879 kunne tjenestefrimærker og tjenestebrevkort også bruges til udlandsforsendelser. På grund af den internationale postkonvention UPU, kunne tjenestefrimærker og tjenestebrevkort fra den 1.4.1879 ikke længere bruges til forsendelser til udlandet. Da det kun i 8 år var tilladt at bruge tjenestebrevkort til udlandet, er det derfor yderst sjældent at se tjenestebrevkort brugt til udlandet. Men de findes.

10 øre rød tjenestebrevkort med tiltryk af 5 øre grøn. Sendt fra Aabenraa til Flensburg den 14.7.1921. Da det pr. 1.4.1879 blev forbudt at bruge tjenestefrimærker og tjeneste brevkort til udlandet, er brevkortet blevet sat i efterporto, dobbelttakst af porto til udlandet.

Selv om det kun var bestemte offentlige myndigheder som kunne bruge tjeneste-brevkortene, kunne tjenestebrevkortene købes af alle på posthusene. De kendes derfor et forholdsvis stort antal ubrugte tjenestebrevkort, ligesom der kendes tjeneste-brevkort brugt af private og derfor sat i strafporto.

Som tidligere nævnt fulgte mærkeværdien på tjenestebrevkortene posttaksterne for lokal- og landsportoen for brevkort. En posttakst for lokal- og landsporto er dog ikke dækket af en værdi på tjenestebrevkortene, nemlig landsporto på 7 øre i perioden 1.1.1919 – 7.10.1919 og lokalporto også på 7 øre i perioden 6.10.1919 – 1.7.1920. Her var man henvist til at opfrankere med tjenestefrimærker, enten med 2 styks 1 øre på 5 øre tjeneste-brevkort eller 4 øre på 3 øre tjenestebrevkort. Hvorfor, der ikke blev udgivet værdier i tjenestefrimærker og tjenestebrevkort, som dækker porto på 2 og 7 øre, som der blev udgivet i almindelige frimærker og brevkort, vides ikke. Men det har givet anledning til nogle herlige opfrankeringer af tjenesteforsendelser.

Den 1. april 1924 ophørte brugen af tjenestefrimærker og tjenestebrevkort. Hvor ønsket om forenkling af tjenesteforsendelser lå bag indførelsen af tjenestefrimærker og tjeneste-brevkort, var det også det, der lå til grund for ordningens ophævelse. Nu slap postkontorerne for at føre særlige regnskaber over tjenestefrimærker. Efter den 1. april 1824 var myndighederne henvist til at bruge almindelige frimærker.

Da tjenestefrimærker og tjenestebrevkort gik af brug, havde de sat en verdensrekord for frimærker, idet 53 år på det tidspunkt var den længste tid, nogen frimærke-type havde været anvendt. Rekorden er siden blevet slået af den norske posthorntype fra 1872 og også af den danske bølgelinietype fra 1905.

3 øre grå tjenestebrevkort opfrankeret med 4 øre blå tryk 20, i alt 7 øre. Sendt den 29.1.1919 fra Roskilde til Frederiksbjerg. Brevkort landsporto 1.11919–7.10.1919, 7 øre.

8 øres (5+3 øre) tjenestebrevkort sendt på sidste dagen for lovlig anvendelse af tjeneste-frimærker og tjenestebrevkort. Tjenestebrevkortet er sendt lokalt i Kjøbenhavn Ø den 31.3 1924. På bagsiden dateret 31.3 1924.

Torben Malm

Provisoriske frimærker fra Sudeterland

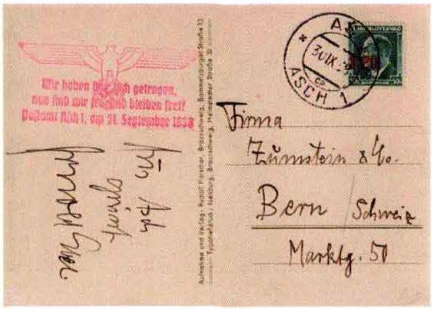
(Den kloge narrer den mindre kloge.)

For ca. 25 år siden fik jeg en del tyske breve og her var der et fra Sudeterland med overtryk på tjekkiske frimærker. Jeg anede ikke noget om dette område, så jeg kiggede i Michel Tyskland kataloget. Her under "Lokaludgaver, Sudetenland" var der nogle mærker fra Reichenberg-Maffersdorf var der nogle som havde et overtryk, der lignede mine. Værdi 6000 Euro. Men ak, ved nærmere eftersyn, så viste det at det ikke var disse og jeg lagde brevet til side.

Men min nysgerrighed var vagt og jeg kiggede igen i mit katalog og der stod flg. om lokaludgaverne:

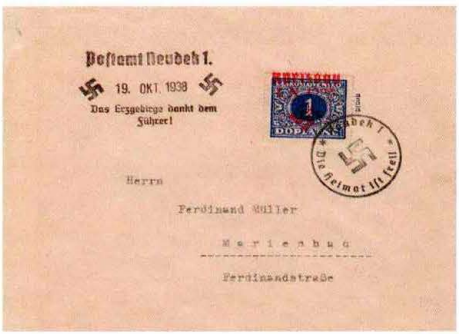
Asch (As)

5 forskellige udgaver (kun dagligmærker) som også fandtes med dobbelt, omvendt og liggende overtryk, forskellige farver i overtrykket samt tyk og fed overtryk.

Postkort sendt til Schweiz med frimærke fra Asch

Karlsbad (Karlovy Vary)

67 forskellige udgaver (dagligmærker, billedmærker, særmærker samt blokke) som også fandtes med dobbelt, omvendt og liggende overtryk og forskellige farver i overtrykket.

Brev sendt lokalt i Sudeterland med frimærke fra Karlsbad

Konstantinbad (Konstantinovy Lázne)

35 forskellige udgaver (dagligmærker, billedmærker, særmærker).

Filatelistisk brev fra Konstantinsbad

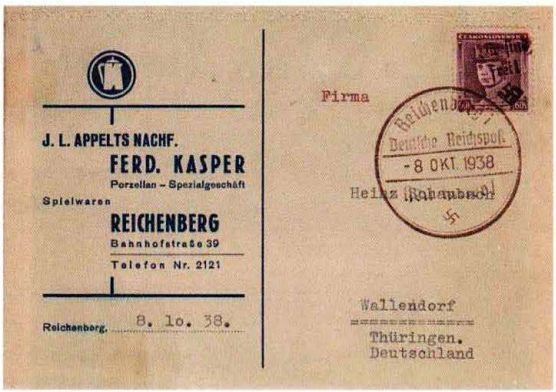
Brev sendt lokalt i Sudeterland med frimærke fra Niklasdorf

Niklasdorf (Mikulovice)

126 forskellige udgaver (dagligmærker, billedmærker, særmærker samt blokke) som også findes med omvendt og liggende overtryk).

Reichenberg-Maffersdorf (Liberec-Vratislavice nad Nisou)

152 forskellige udgaver (dagligmærker, billedmærker, særmærker samt blokke) som også findes med omvendt og liggende overtryk).

Forretningskort til Tyskland med frimærke fra Reichenberg. Rcherg.Matters

Brugsbrev til Tyskland med frimærke fra Rumburg

Rumburg (Rumburk)

53 forskellige udgaver (dagligmærker, billedmærker, særmærker samt blokke) – desuden varianter.

I Michels indledning til Sudeterland står der bl.a. flg.:

> *"Ægte brugte og portorigtige breve er meget sjældne. Brevprisen (i kataloget) er for samlerbreve, breve med hele sæt samt overfrankerede breve"*
>
> *"Udover de nævnte udgaver, findes der fra mange andre byer og landsbyer overtrykte udgaver. Disse såkaldte "sudetentyske erindringsovertryk", er at betragte som ikke officielle overtryk".*

Desuden er der en henvisning til flg. håndbog: "Die Postwertzeichen des Sudetenlandes" af Dr. J. H. Hörr og Dr. E. Dub.

Efter en del søgen, lykkedes det mig at få fat i denne bog og efter at have gennemlæst den, var der en del ting som undrede mig. En god del af den, var brugt til et stort forsvar for, at kun de førnævnte udgaver var ægte lokale provisoriske udgaver. Alle andre var "ikke-postale erindringsovertryk" og som sådan værdiløse! Der var flere beskrivelser af sjældenhedsgraden af mærkerne og påstande om, at disse var "verdenssjældenheder" på linje med nogle af de dyreste mærker. Der var henvisninger til auktionshuse, som have solgt disse udgaver til ofte høje priser - endnu et forsvar for sjældenheden af disse udgaver.

Der var lagt stor vægt på, at der var sendt en meddelelse til det tyske postministerium om flere af disse udgaver og at dette skulle forsvare ægtheden af netop disse udgaver. Der var afbildninger af samtlige mærker af de 6 udgaver samt en masse billeder af forsendelser. Desuden var der billeder og beskrivelse af de overtrykte tjekkiske helsager.

Der er flere interessante ting i det her.

Når man ser på hvilke tjekkiske frimærker som blev overtrykt, skal man huske at de stammede fra de beholdninger, som var på de posthuse der blev besat af sudetertyskerne. Derfor er det underligt, at der i flere af de 6 byer er overtrykt frimærker, som var erklæret ugyldige af det tjekkiske postvæsen.

Værst var det i Niklasdorf, hvor 52 af de 112 mærker, var ugyldige mærker og Reichenberg -Maffersdorf hvor 21 ud af 104 var ugyldige.

De ugyldige tjekkiske frimærker og mange af dem i lille oplag, blev indleveret hos trykkerne af samlere, som herefter fik nogle af dem afstemplet på posthusene, satte dem på filatelistiske breve eller beholdt dem ustemplede. Disse mærker blev aldrig solgt på posthusene og er i mine øjne et filatelistisk makværk, som aldrig skulle have været katalogiseret.

Frimærke fra 1928 overtrykt i Niklasdorf. Oplag ukendt (meget få)

Anderledes var det med de tjekkiske helsager. Her var det overvejende gyldige helsager, der blev overtrykt.

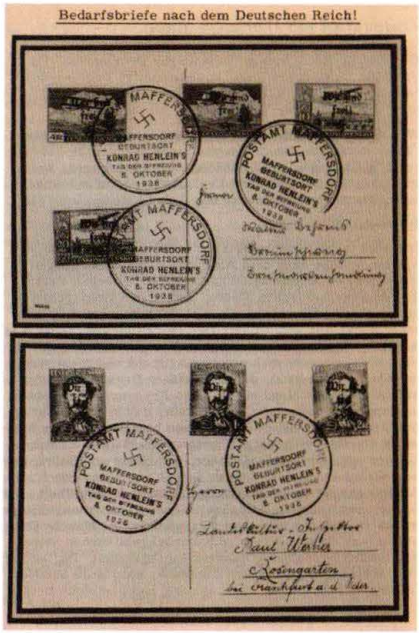
Når man så ser på forfatternes beskrivelser af de forsendelser, som er afbillede i bogen, så er alt hvad der var sendt med posten ægte brugsbreve (Bedarfbriefe).

Til højre er en afbildning fra bogen og efter min mening, så er disse overfrankerede filatelistiske sætbreve og absolut ikke ægte brugsbreve!

Der var også en del breve (igen overfrankeret) til samme modtager - skrevet med samme skrift.

Igen filatelistiske breve men deres påstand var at disse var ægte brugsbreve.

Nu er det sådan, at ægte brugsbreve er faktisk meget sjældne da det kun var tilladt at bruge tjekkiske mærker i 19 dage (1/10-19/10 1938.

Til gengæld findes der en masse samler breve og kort. Disse bør ikke katalogiseres med brevpris men kun mærkernes pris som brugte.
Med hensyn til de forsendelser med "erindringsovertryk" så findes der flere brugsbreve forsendelser end de 6 "officielle" udgaver.

Samler kort med mærker fra Rumburg.

Brugsbrev fra Böhmisch-Kannitz (Česká Kamenice)

Brugsbrev fra Aussig (Ústí nad Labem)

Men også her optræder der en mængde samler forsendelser og disse er, som de andre, ganske interessante men er helt klart lavet for sjov skyld eller (værre) at narre samlere til at tro at de har stor værdi.

I mine øjne skal man, hvis man vil samle på dette område (som er meget spændende), være opmærksom på, at ægte brugsbreve, skal have så korrekt porto som muligt, helst få frimærker samt man skal vide om de ikke er nogle af de ensartede breve med samme modtager, som er lavet for salg til samlere og garanteret er uden indhold.

Det brev, som startede min interesse for Sudeterland, fik jeg en tysk samler til at se på og stor var min overraskelse da svaret lød: "mærkerne og stemplerne er forfalsket".

Derfor skal man samle på dette område, specielt de "officielle" udgaver, så sørg for at få en attest på mærkerne.

Flotte mærker og stempler, men falske

Knud-Erik Andersen

Møller Filateli Danmark
www.moeller-filateli.dk
Asger Aalund Møller · Strandgaardshøj 10A · 8400 Ebeltoft · Tlf: +45 2025 4550

Odder Frimærkehandel
Jørn Jensen - Odder
KØB OG SALG AF FRIMÆRKER
FRIMÆRKER FRA DE SKANDINAVISKE LANDE
CHRISTIANSLUND 49 - 8300 ODDER - TLF. 8654 4908 - MOBIL 2819 7987
EMAIL: mail@jjo.dk - **www.jjo.dk**

"Den gamle restauratør" viser glimt af "Gæstgiveriets historie"

Min interesse for gæstgiveri er ikke så svær at forklare. Dels er jeg ud af en gammel restauratørfamilie på min mors side. Mens min mor var født ind i branchen, blev min far først restauratør i en sen alder. Dels har jeg 25 år bag mig som restauratør. Min postkortsamling skal ses på den baggrund. Om det så er muligt at fortælle historien om gæstgiveriet gennem postkort + lidt andet, må tiden vise.

Mit mål med samlingen

Det er mit mål at beskrive alle aspekter af branchen. Hotellerne, herunder Missions- og Afholdshotellerne. Kgl. Privilegerede kroer, såvel som ganske almindelige kroer. Færgekroerne. Jernbanerestauranterne. Cafeerne og Restauranterne. Konditorierne. Sæson- og udflugtsstederne. Danse- og forlystelsesetablissementerne. Barerne og værtshusene. Men også færgerne, flyene og togene hvor der var servering og til dels mulighed for overnatning. Kortvarige begivenheder som f.eks. Landsudstillingen i Aarhus 1909. Personale og værter. Postkort med f.eks. smørrebrød, akvavit, vin og menuer indgår også i samlingen.

Alternativer til branchen, f.eks. højskoler, pensionater, militæret og sanatorier, hvor der også er foregået en form for servering, er ligeledes medtaget. Branchens modstandere, som f.eks. afholdsbevægelserne, får ligesom politikerne, et ord med på vejen. Kort sagt, alt hvad der kan være med til at fortælle om branchens rejse gennem tiden.

Svinninge Kro som var mine forældres første forretning i branchen

Restaurationsbranchen som den var dengang mine forældre i 1962 købte Svinninge Kro, kan slet ikke sammenlignes med nutiden. Det er der mange, og ikke altid gode grunde til. Det tillader pladsen her ikke at komme ind på.

Ikke så få af datidens kendte restaurationsvirksomheder har været i min families besiddelse. Enkelte af dem vil jeg vise her.

Uddrag af min samling

Samlingen tager sit udgangspunkt i 1888 hvor "Den Nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling" blev afholdt i København. Denne udstilling blev et brag af en succes. Byen fik besøg af 120.000 mennesker, her iblandt mange af Europas velhavere. 1888 blev således året hvor København kom på turismens verdenskort. Men, og der var et stort men! Verdenspressen var begejstret for selve udstillingen. Derimod var der berettiget kritik af transportmidlerne, restauranterne og hotellerne. Denne kritik ville København ikke have siddende på sig. Efterfølgende blev de nødvendige midler til hotelbyggeri skaffet til veje. Kronprinsen, den senere Frederik VIII, der havde giftet sig til en betydelig formue, var blandt investorerne.

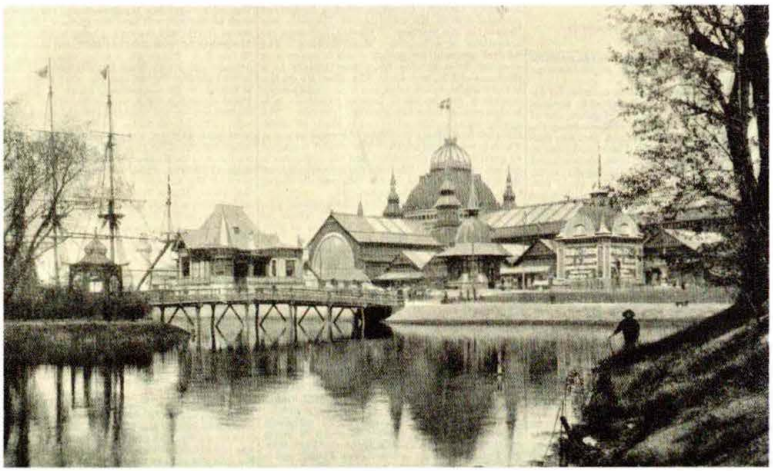

Foto fra udstillingen i 1888

Hotel d'Angleterre ca. 1908

Som sagt var der i 1888 kun få gode hoteller i København. Et enkelt skilte sig dog ud i kvalitet og elegance. Det var Hotel d'Angleterre på Kongens Nytorv. Hotellet har siden haft en omskiftelig historie som jeg ikke skal komme ind på her.

Palads Hotellet på postkort fra 1908. Et af de hoteller der blev bygget i årene efter udstillingen i 1888

Palads Hotellet stod færdigt i 1910. Bygherren var den velhavende slagtermester Anders Jensen, der var ejer af Marienlyst ved Helsingør. Hotellet kom til at koste 5 millioner kroner. En formidabel sum dengang. Under byggeriet kneb det gang på gang med økonomien. Alligevel kom Anders Jensen helskindet igennem projektet. Men hvordan? Anders Jensen disponerede nemlig ikke selv over så mange penge. Der gik dengang rygter om at Kong Frederik VIII, til borgerskabets store forargelse, satte penge i hotellet. Andres Jensen påstod livet igennem at det var en god ven i Sydafrika, der havde hjulpet ved at sende ham nogle guldklumper!

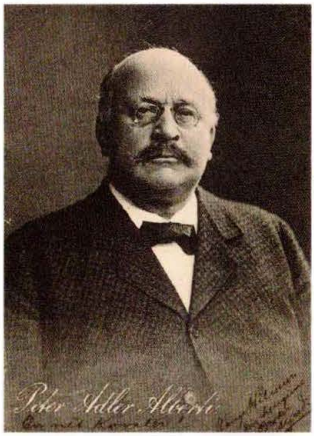
Hvor kom de kendte?

En af mine svagheder er stederne hvor datidens kendisser kom. Der giver ligesom en ekstra dimension, ikke mindst hvis et postkort med den kendte person, også kan vises i samlingen. Her er nogle eksempler:

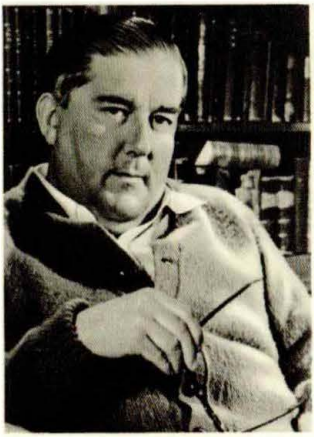
Politikerne J. C. Christensen og P. A. Alberti mødtes ofte om aftenen i efteråret og vinteren 1904 i restaurant Nimb, hvor de holdt private "ministermøder".

En af Danmarks store sønner var Ib Schønberg. Ibbermand yndede at spise på restaurant. Først og fremmest på Frascati, der lå på Rådhuspladsen i København.

Restaurant Nimb ca. 1909 og P. A. Alberti

Ib Schønberg og Frascati ca. 1955

Forhenværende statsminister Erik Eriksen's stamrestaurant var Stadil

Stadil lå på Vesterbrogade 1 i Industriens Hus i København. Her mødtes Erik Eriksen ofte med sine partifæller om aftenen.

Sammen med Frascati forsvandt Stadil da det daværende Industriens Hus blev nedrevet i 1977.

Nogle restaurationsvirksomheder, der har været i min families eje

Cafe a Porta restaurant og schweizerkonditori ca. 1902 og ca. 1944

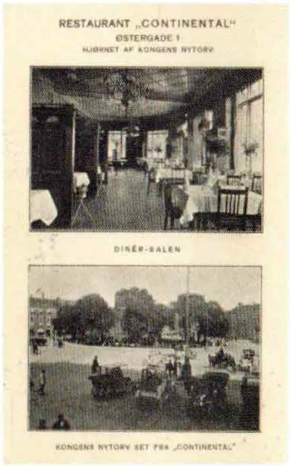
Der har været schweizerkonditori på grunden fra 1792. Den første vært var en schweizer ved navn Johan Soltani.

Den nuværende ejendom er fra 1857. Den blev opført af schweizeren Stefan aPorta. Han udvidede den hidtidige udskænkning af kaffe og chokolade, til også at omfatte frokostretter.

Min families tilknytning til Cafe a Porta lå i begyndelsen af 1900-tallet.

Der har således været café, konditori og restaurant lige indtil 2011, hvor stedet gik konkurs. I 2012 overtog McDonalds stedet, og der er således i dag burgerbar i de historiske lokaler, ak ja.....

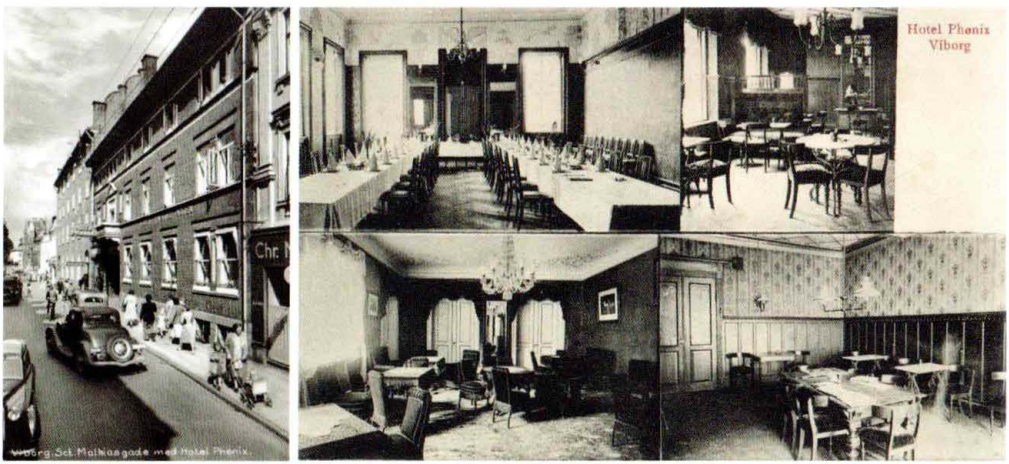

Den eksklusive Cafe Continental på hjørnet af Kongens Nytorv og Østergade i København. Her var Johan F. Petersen vært 1910-27. Postkort fra 1907 og 1923

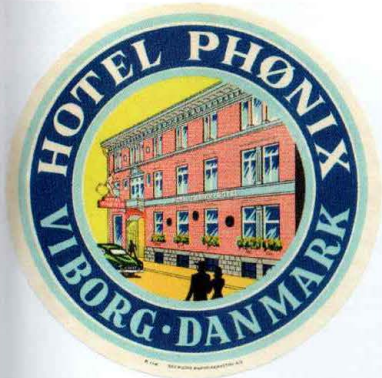
Familiens mest betydende restauratør må være Johan Ferdinand Petersen. Han fik en stor og flot karriere som restauratør. Han har været vært på cafe Bernina på Strøget, på Hotel Kong Frederik og på Cafe Continental, alle i København. Efter de mange år i København gik turen til Kurhotellet på Fanø og Hotel Postgaarden i Holbæk. Af tillidshverv var han bl.a. næstformand i Hotelvært- og Restauratørforeningen for København.

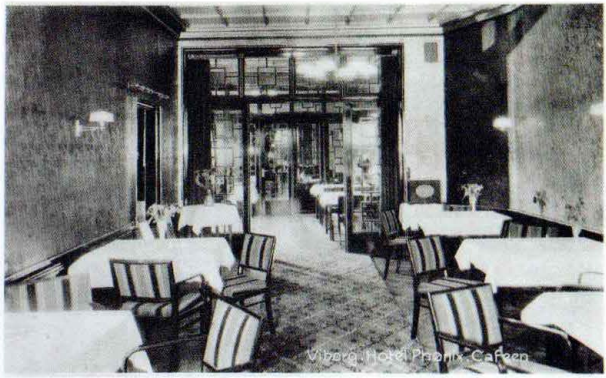
Mine forældres sidste forretning

Hotel Phønix i Viborg set fra Sct. Mathiasgade ca. 1955. Interiørbilleder ca. 1907. På postkortet th. ses "Viborg-salen" på det øverste billede tv. Den blev i mine forældres tid ombygget til diskotek. Det var her jeg mødte Helen i 1974.

Udover Svinninge Kro – omtalt tidligere – drev mine forældre en række restaurations virksomheder. Det sluttede med Hotel Phønix i Viborg, der så blev mine forældres sidste forretning. Egentlig havde de lagt op i foråret 1971. Mine forældre var jo ikke helt unge længere. Min mor var 58 år og min far 70 år på det tidspunkt. Men de lod sig friste, da hotellet efter en konkurs var billigt til salg.

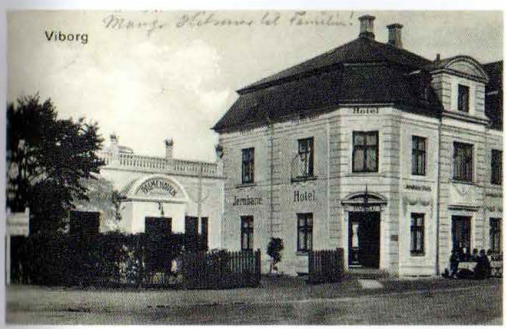

Hurtigt viste det sig at tiden var ved at løbe fra de gamle provinshoteller, der ikke havde været igennem en større renovering. Efter kort tids drift viste restaurationen sig ikke at være rentabel. Herefter blev driften ændret til at være "hotel garni", dvs. at overnattende gæsterne fik morgenmad. Ellers var restauranten lukket, bortset fra møder, selskaber m.m.

Den meget smukke sal, "Viborg-salen", blev ombygget til diskotek. Dette viste sig som en fornuftig disposition, der fik hotellet til at løbe rundt økonomisk.

Udviklingen i Viborgs bymidte betød at hotellet midt i 1970'erne lå på en af byens allermest attraktive grunde. Jyske Bank købte hotellet til overtagelse d. 1. juli 1976, hvorefter mine forældre gik et velfortjent otium i møde.

Jernbane Hotellet i Viborg

Jernbane Hotellet i Viborg ca. 1913. I begyndelsen af 1900-tallet var "Palmehaver" vældig populære.

En andet hotel i Viborg der i sin tid blev indhentet af udviklingen var Jernbane Hotellet. Da mine forældre kom til Viborg i 1971 var Jernbane Hotellet for længst blevet omdannet til danserestaurant. Atlantic hed stedet dengang. I 1976 blev det bygget om til diskoteket Finn Inn. Ligesom Hotel Phønix måtte det lide den skæbne at blive revet ned i 1993.

Den Københavnske tjenerstrejke i juni 1920

Tv. Den københavnske tjenerinde efter tjenerstrejken. Th. Det er sandsynligvis Haubro Kro i Himmerland. Her ser vi en buffetdame bag buffeten.

I juni måned 1920 strejkede de københavnske tjenere. Strejken var i realiteten af "De mandlige Hotel- og Restaurationsfunktionærers Faglige Forening", rettet mod det kvindelige personale. Mens strejken stod på sendte restauratørerne deres stuepiger og buffetdamer ud at servere. Dette viste sig at fungere udmærket. Dermed var servitricen "opfundet". Tjenerne tabte arbejdskampen. Mange af de strejkende blev end ikke genansat i deres hidtidige stillinger.

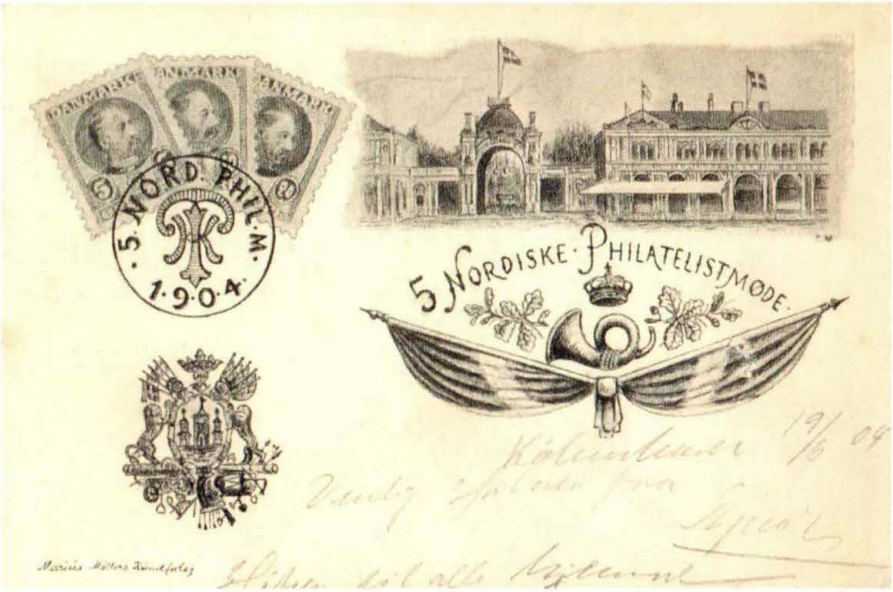
Wivel/Wivex var en institution i København

Wivel ca. 1920 og Wivex med Teddy Petersens orkester i 1940'erne

Restaurant Wivel, senere Wivex var en institution i København. Wivel blev indviet i 1880. Navnet blev ændret til Wivex i 1931. Som så mange andre restaurationsvirksomheder blev det indhentet af tiden, og lukkede i 1964 da bygningen blev revet ned. Wivex genopstod i 1971 da den nye bygning stod færdig, men lukkede efter få år. Dermed var en af restaurationsbranchens største succeser gennem tiderne lagt i graven.

Postkort fra Philatelist mødet, Wivel ses th. for Tivolis indgang. Skodsborg Badehotel

Det 5. Nordiske Filatelistmøde foregik d. 19. til 22. juni 1904 i Restaurant Wivel. Alligevel endte mødet i Skodsborg onsdag d. 22. juni. Her mødtes deltagerne kl. 17, for senere at indtage menuen, der bestod af Juliennesuppe, kogt laks med hollandaise sauce, andesteg med salat og kompot, jordbær og kaffe avec. Efter menuen var der dans.

Min egen start som selvstændig restauratør

Vores første forretning var Vegger Kro i Himmerland. Kroen lå overfor stationen og hed oprindelig Vægger Gæstgivergaard.

Her var Helen og jeg værtspar i 10 år fra 1976 til 1986. Kroen lå ikke på hovedgaden. Senere kom der også en omfartsvej udenom byen. Så grundlaget for driften var helt klart ballerne med levende musik. Publikummet var mellem 18 og 30 år. Kroen var et typisk eksempel på datidens "balkroer". Dem var der flere af i Himmerland dengang.

Leif Ørndorf

Møller Filateli Danmark
www.moeller-filateli.dk
Asger Aalund Møller · Strandgaardshøj 10A · 8400 Ebeltoft · Tlf: +45 2025 4550

Kolding Postkontor med underliggende brevindleveringssteder og postekspeditioner

Det gamle hus på hjørnet af Søndergade og Brostræde var oprindeligt postkontor og herberg. "Hamborgerherberget" blev det kaldt da postforbindelsen til Hamborg udgik herfra. I 1800-tallet var der hyppig forbindelse til Hamborg. Først i anden halvdel af 1800-årene kom forbindelsen til København til at betyde mere end forbindelsen til Hamborg.

Postvæsnet startede under Christian den 4 med postforordningen af 1624 og Kolding blev hovedpostkontor HPK for posten til Hertugdømmerne. Kolding Postkontor fik 25.12.1694 ridende post fra Haderslev. 1695 blev det hovedpostkontor. 1.1.1732 blev det direkte karterende og 1.7.1777 hovedpostkontor , direkte Brev og pakkepostkontor. 1.1.1845 blev det Postkontor med ansat postmester.

Knudepunkt fra 1850 - 1864

Under Kolding blev Skodborghus MPX (mindre postekspedition den 1.4.1851)

Kolding var knudepunkt for posten fra Vestjylland og Slesvig –Holsten med forbindelser til Ringkøbing og Hamborg. Fra Kolding var der forbindelser nordpå til Vejle og Fredericia – Snoghøj – Middelfart -København.

Post fra Vestjylland gik ad landevejen Ringkøbing - Varde – Ribe og herfra ad Ribe – Kolding Landevej via Skodborghus. Post sydpå gik til Haderslev via Christiansfeld, østpå til Snoghøj og Fredericia og nordpå til Vejle.

Selve Kolding Postdistrikt enormt, idet det omfattede hele Brusk Herred samt Andst Herred og Vejen. På landevejsruterne lå brevsamlingssteder BRS, hvor postdiligencen fik post med. Mellem Kolding og Vejle lå Viuf BRS fra 1852 -1868. Mellem Kolding og Varde lå ved Lunderskov på Damgaard Kro fra 1.6.1852 -30.9.1859, herefter Kongsbjerggård. Det betjente tillige Vorbasse Sogn i Slavs Herred. Mod sydvest lå Skodborghus Kro på landevejen til Ribe ca. 25 km. fra Kolding. Mod syd var der postforbindelse ad Haderslev Chausse til Haderslev via brevsamlingssted i Vonsild og Christiansfeld Postkontor .

Ændringer foranlediget af krigen 1864 og jernbanebyggeriet fra 1864 -1898

Grænseændringen i 1864 medførte, at Kolding fik de 8 sogne syd for Kolding Å som opland: Vonsild, Ødis, Taps, Dalby, Sønder Bjert, Sønder Stenderup, Hejls og Vejstrup. Sognene kom ligeledes under Kolding Postkontor. Ved Vamdrup kom Bastrup sogn ind i Kongeri-

get og på næsten bar mark ved Vamdrup opstod en efter datidens målestok meget stor stationsby med grænsetoldkontor og Jernbanestation. Vamdrup havde i 1901 1543 indbyggere.

Da den Jyske længdebane blev færdig i 1866 på strækningen mellem Fredericia og grænsetoldstedet i Vamdrup kunne man sende post med toget Fredericia - Hamborg. I 1873 var der forbindelse til Esbjerg. På stationerne i Kolding , Lunderskov , Vamdrup og Taulov blev der oprettet Jernbane postbureauer (JPX). Lunderskov og Vamdrup fik desuden brevsamlingssteder (BRS). I 1867 kom Taulov under Fredericia. I 1876 åbnede et BRS i Ejstrup mellem Lunderskov og Kolding.

Kolding Postbude foran Postkontoret i Vestergade for enden af Torvegade syd for Kirken.

Landevejsruterne efter Grænseændringen i 1864

- Kolding – Frederikshøj - Haderslev
  I 1865 flyttede grænsen til Frederikshøj , hvor der lå en kgl. Privilegeret Kro. På den danske side åbnede man et grænsebrevsamlingssted i Taps og et BRS i Vonsild blev genåbnet.
- Kolding - Ribe
  Mod vest gik landevejsruten Kolding – Lunderskov - Thinghøjgård - Skodborghus – Ribe til 1874med brevsamlingssted i Vejen fra 1.2.1871.
- Kolding – Hejnsvig
  1870 åbnede ruten Kolding – Lunderskov – Hejnsvig . Langs denne blev oprettet brevsamlingssteder Ejstrup (1876) , Lunderskov 1866, Ravnholt/ Kragelund 1874 -83 samt Lillerøj 1883 -85, Vorbasse 1882 – 1887.
- Kolding – Egtved
  I 1872 åbnede ruten Kolding – Egtved med BRS i Egtved, Vester – Nebel fra 1.8.1878 og Bølling fra 1888.
- Kolding – Vejle
  På strækningen Kolding –Vejle åbnede et BRS i Viuf 1.6.1884
- Kolding – Sdr. Stenderup
  På strækningen åbnede BRS i Sønder Bjært 1878, Sønder Stenderup 1886

Stempler og håndskrevne påtegninger før stjernestemplerne indføres

Kolding anvendte annullerings stempler med numrene 36 og dagstempler af antikva typen. Skodborghus havde nr.108 og Kolding Jernbane 232. Senere anvendte Kolding, Lunderskov og Vamdrup stempler af Lapidar – typerne og Bro typen .

UPU helsag med 10 øre små hjørnetal annulleret med kombineret stempel 36

Brevsamlingsstederne

- Almind, Egtved, Ejstrup, Eltang,Taps og Viuf, tildeltes stjerne stempler i 1903,
- Hejls, Sønder Bjert, Sønder Stenderup, Vejstrupkirke, Vonsild i 1909.
- Bølling og Vester. Nebel i 1913

Den rekommanderede post samt pengeforsendelser fra brevsamlingsstederne blev til tider påtegnet ved ankomsten til Kolding Postkontor i øverste venstre hjørne. Sådanne påtegninger kendes fra Vamdrup, Ejstrup, Kragelund, Lillerøj , Ravnholt, Sjølund og Vonsild, men kan teoretisk forekomme fra alle.

Lunderskov, Vamdrup og Vejen blev selvstændige

Brevsamlingssteder med landpostruter blev etableret i Egtved, Lunderskov, Sønder Bjært, Taps , Vamdrup, Vejen , Vonsild i årene mellem 1865 – 1890. Efterhånden som postmængden blev forøget, blev Lunderskov, Vamdrup og Vejen selvstændige postkontorer PKT. Da sidebanerne blev bygget mellem 1890 – 1917 blev ruterne lagt om, således at stort set alle brevsamlingssteder og jernbanebrevsamlingssteder JBS blev jernbanepostekspeditioner PXP i 1916.

Kolding Lapidar lige post anvendt i 1906 som ankomststempel på brevkort fra Viborg 22.3.1906. Brevkortet er udbragt fra Kolding Postkontor med landpost Kolding - Seest

Jernbanernes tidsalder 1911 -1950

1898 og 1912. Egtved – Banen oprettes og udstyres med bureau.

Den nye privatbane Kolding –Egtved åbnede i 1898 med spor fra Kolding Nordbanegård nord for Låsbygade via Kolding Banegård til Egtved. Den medbragte post. Derfor åbnede der på Almind Station et BRS og Viuf Station fik status som brevsamlingssted med udvidet forretning BSF. Egtved blev Brevsamlingssted med selvstændig postadresse BSA i 1904. I 1907 fik Almind, Viuf, Gravens og Egtved status som JBS og blev udstyret med stempler af brotype 1 typen. I 1916 indsatte man en bureauvogn på strækningen med 3 daglige tog par. Denne anvendte annulleringsstemplet Kolding – Egtved. I 1917 oprettedes et PXP på Bølling Station og et PXP i Starup.

Ejstrup Stjernestempel på landsportobrev 25.10.1906 til Holte, karakteristisk udtværet og Bro I Ejstrup Holdeplads fra 28.1.1909

Kolding Sydbaner anlægges og jernbanebrevsamlingssteder oprettes langs banerne 1.12.1911

Kolding Sydbaner blev optaget i 1908 loven som nr. 44 Kolding – Hejlsminde, nr. 45 Kolding –Taps og No 46 Vamdrup –Taps. Jernbanestationen blev placeret syd for Kolding Å, med trafikforbindelse ad Nybrogade (Kongebrogade) til Kolding centrum. Perron og station lå vest for Nybrogade. Der blev senere anlagt et banespor for godstransport over åen vest for Kolding Saftstation

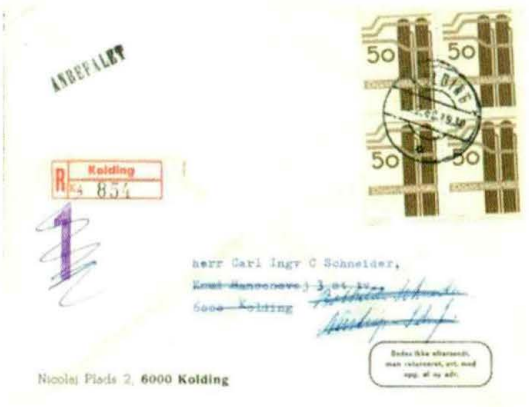
Postekspeditioner på strækningen Kolding – Hejlsminde og Skamlingsbanken kiosk

På ruten til Hejlsminde blev anlagt stationer (S) og Trinbrædt (T) og Jernbanebrevsamlingssted (JBS) : Tved (T) Strårup (T), Skartved(T), Bjært(S+ JBS), Ålry(T), Varmark(S+JBS), Bjært Strand (T), Dalager(S+JBS), Skamling (T), Grønningehoved, (T), Sjølund(S+JBS), Vejstruprød(T), Kærmølle (T), Hejls (S+JBS) og Hejlsminde(S+ brevkassetømning). Der var brevkassetømninger på ruterne, og på Skamlingsbanken , hvor der desuden blev solgt kort og frimærker i kiosken.

Pr. 1. 12. 1911 blev brevsamlingsstederne i Hejls, Sønder Bjert, Sønder Stenderup og Vejstrup Kirke nedlagt. Til erstatning oprettedes JBS i Dalager, Hejls, Sjølund, Sønder Bjert, Varmark. Med toget var en bureauvogn , der anvendte stemplet Kolding – Hejlsminde. På stationen i Hejlsminde var der kun en postkassetømning frem til 1.7.1925, hvor Hejlsminde postekspedition blev oprettet. Fra 1911 til 26.3.1917 kørte 3 togpar. Med toget var en bureauvogn, der anvendte stemplet Kolding – Hejlsminde med numrene 1.til 6 tog. Mellem 26.3.1917 og 30.9.1919 reducerede statsbanerne driften til 2 togpar. (numrene 1. til 4. tog) på grund af energisituationen under 1. verdenskrig og 2. verdenskrig. 1.2.1943 blev driften indstillet på søn - og helligdage. 12.10.1945 blev driften normal. Persontransport ophørte 30.9.1948 .

Postindleveringsstederne 1 og 2 i Kolding

I 1930erne oprettedes 2 postindleveringssteder i Kolding, Kolding 1 på Haderslevvej og Kolding 2 i Låsbygade. De fik først tildelt udslebne stjernestempler, senere stempler af Bro typen.

Et rekommanderet brev sendt 1969 fra Kolding Postkontor. Returneret til Kolding 1 med påtegning med ny adresse oplyst. På Kolding 1 forsynet med gummistempel 1.

Postekspeditioner på Strækningen Kolding - Taps og Taps-Vamdrup

Kolding sydbaner til Vamdrup åbnede den 1.12.1911 som normalsporet jernbane med endestationer på Kolding Sydbanegård og Vamdrup Østbanegård- Der var 2 bureaupar på strækningen, der anvendte stemplet Kolding –Vamdrup. Det blev leveret 18.12.1911 og kendes anvendt fra 20.1.1914 – 23.12.1939. I 1931 kørte tog 11/ 12 om morgenen og T13/14 om eftermiddagen. Bureauet afleverede posten på Kolding JB Hovedparten af posten blev imidlertid sendt med statsbanerne Kolding – Vamdrup

BRS Vonsild og Taps blev nedlagt pr..1.12.1911 og erstattet af JBS Vonsild, Fovslet , Taps, Ødis, Ødis Bramdrup. De blev PXP i 1916. I 1919 åbnede desuden Hoppeshuse PXP .Til jernbane brevsamlingsstederne (JBS) og fra 1916 postekspeditionerne (PXP) blev leveret brotype IIa stempler. Disse afløstes sidt i 1930erne af brotype IIc stempler.

Landsportobrevkort sendt fra Aarhus 8.5.1915 og stemplet med Bureau stempel Fredericia- Aalborg. Sendt med Kolding Sydbane Bureau via Kolding Banegaard til Ødis Bramdrup med Tog 11.

Troldhede Banen. Strækningen Kolding –Troldhede åbner i 1917

Denne bane blev anlagt under 1. verdenskrig i 1916 og havde stationer med postekspeditioner i Dybvadbro, Ferup, Korsvang, Jordrup og Veerst i den nuværende Ny Kolding kommune. 1.9.1917 blev der oprettet PXP på disse stationer. Det betød at brevsamlingsstederne i Bølling, Vester Nebel , Kragelund , Ravnholt, Røjskovhus , Øster Gjesten blev nedlagt og de sidste stjernestempler forsvandt. På stationerne fik man Brotype III stempler.

Grænseposten og genforeningen i 1920

Før 1920 eksisterede en postaftale mellem Tyskland og Danmark om Grænsepost. Ifølge denne kunne man sende breve til indenrigstakst mellem posthuse, der var beliggende under 20 km. Fra grænsen. Det betød, at stort set alle danske posthuse i Kolding området var omfattet og at post fra Gram, Vojens,og Haderslev distrikterne til området var omfattet af grænseposten. Imidlertid gjaldt takstnedsættelsen kun for breve, ikke for brevkort. Med genforeningen blev Christiansfeld dansk. Den var til 1939 forbundet med Haderslev med jernbane. På banen anvendtes et stempel Haderslev –Christiansfeld i bureau –vognen. Brevsamlingsstedet i Taps kom efter nedlæggelsen af Kolding Sydbaner under Christiansfeld i 1971

Flere postkontorer åbner mellem 1920 og 1940

Pga. befolkningstilvæksten blev det efterhånden nødvendigt med et tættere net af postindleveringssteder. Hejlsminde blev PXI i 1925, i Kolding oprettedes i 1932 et postkontor Kolding 1. på Haderslevvej og i 1935 Kolding 2 i Låsbygade. I Bramdrup åbnede et IXP på Bramdrup Station i 1928. Det blev PXP i 1936 i Bramdrupdam og flyttede fra stationen hen til købmanden i Bramdrupdam.

Kolding – Egtved Banen blev nedlagt i 1930. Det medførte oprettelse af PXP i Bramdrup, Vester Nebel og Aagaard

Postindleveringsstederne i forstæderne, ændringer efter 1945

I 1940erne kom Strandhuse PIS, senere Nørre Bjært . I 1960erne blev antallet i Kolding By kraftigt forøget efterhånden som parcelhuskvartererne med deres supermarkeder skød op. Kolding 11 -20 fik de tildelt numrene 6011 – 6020 efter postnummersystemet. De fik tildelt egne stempler af brotype IIc med nummer typen. De er især anvendt ved internatio-

nale adressebreve for pakker. De mindre kontorstempler med 3-4 linjer kendes især fra adressekort for pakker med tilsvar eller som lejlighedsstempling på breve.

1967 fik alle postkontorerne tildelt et postnummer, og da nedlægningen af posthuse begyndte i 1970-erne forsvandt nogle numre meget hurtigt igen. På Kolding –Troldhede banen nåede stationerne at få numre, men jeg har endnu til gode at se en rekommandationsvignet med påtrykt nummer.

Postekspeditionerne på Kolding Sydbaner

Postekspeditionerne på sydbanerne forblev åbnede til de første blev nedlagt i 1960-erne og 1970erne. I 2010 var det kun Vonsild PIS og Sønder Bjert der holdt åbent.

Landsportobrevkort sendt 21.12.1953 fra Inger Bruun Godrum i Fovslet til Søslettegård Hjarup pr. Vamdrup. Annulleret med Fovslet Bro II c-2. Udbragt med landpost fra Vamdrup på ruten Vamdrup –Hjarup.

Landsportobrevkort sendt 22.12.1961 fra Sølund til Christiansfeld. Annulleret med Bro II d.

Landsportobrevkort sendt 21.12. 1969 fra Haderslev til Taps, der lige havde fået postnummer 6082. Taps blev i 1971 lagt ind under Christiansfeld og postnummeret forsvandt.

Per Bomholt

Frimærker
Mønter
Postkort - Pengesedler
Smykker - Guld & Sølv

Vi søger

samleobjekter til salg på vore auktioner

Kontakt os på telefon 41990299, mail eller
besøg vores kontor alle hverdage kl. 9 – 16

SKANFIL
Danmark as

SKANFIL Danmark as - Anker Jensens vej 4 - 8230 Åbyhøj
Frederiksborggade 41 - 1360 København K
Email: danmark@skanfil.no

www.skanfil.no

Køb og sælg frimærker

på auktion

Net-auktioner hver anden søndag

Søndag i de lige uger afholdes fra kl. 18 net-auktioner på bruun-rasmussen.dk. Her findes materiale i alle kategorier inden for frimærker, postkort og posthistorie.

Traditionelle auktioner i København

Udover de mange net-auktioner afholdes to årlige traditionelle frimærkeauktioner i København.

Besøg os på bruun-rasmussen.dk

Følg med i alle auktionerne på vores hjemmeside.

Frimærkeafdelingen kan kontaktes via e-mail: frimaerker@bruun-rasmussen.dk eller på telefon 8818 1210.

Vurderingsbesøg foretages i hele landet efter aftale.

BRUUN RASMUSSEN

FRIMÆRKER

Baltikavej 10 · 2100 København Ø · Tel +45 8818 1111
Søren Frichs Vej 34 D · 8230 Åbyhøj · Tel +45 8818 1100